Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje I, Trg revolucije 23 — Telefon 41 91 — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 609-70-1-146 — List izhaja vsak petek — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din. Cena izvoda v kolportaži 10 din. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Slov. poročevalec« v Ljubljani. — Rokopisi, ki morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek, se ne vračajo

Zasavski TEDNIK

Štev. 45 TRBOVLJE, 7. novembra 1598 Leto XI

7 dni po svetu

V Ženevi se je pred kratkim začela konferenca diplomatov ZDA, Sovjetske zveze in Anglije o prepovedi poskusov z atomskim orožjem. Zanimivo je to, da je Sovjetska zveza že na prvi seji

PREDLOŽILA OSNUTEK POGODBE

ki določa, naj bi vse tri države takoj za vselej opustile atomske poskuse. Čeprav načrta te pogodbe še niso objavili, je videti, da Sovjetska zveza želi, da bi njen predlog obravnavali kot prvo točko dnevnega reda. Tako so se že v začetku konference začele procedurne težave, ker sta ZDA in Anglija predlagali, naj bi najprej dosegli sporazum o takojšnji inšpekciji in kontroli, ker je šele zatem možen sporazum za dokončno opustitev atomskega zastraševanja. Docela je razumljivo, da delo konference ne bo teklo tako, kot si ta ali ona stran želi. Važno pa je vsekakor to, da so se diplomati zbrali in da bodo skušali najti izhod iz slepe ulice, ki naj svetu zagotovi konec grozeče more pred atomskimi poskusi.

ALŽIRSKA VLADA ZA POGAJANJA

Pred dnevi je predsednik začasne alžirske vlade Abas povedal nekemu časnikarju, da je pripravljen sniti se v Parizu z De Gaullom, če bi ta privolil, da se razgovarja z njim in ga sprejme kot predsednika alžirske vlade. Dodal je še, da je alžirska vlada pripravljena privoliti v pogajanja delegatov tudi v kakem drugem zunaj francoskih meja, če De Gaulle ne bi hotel sprejeti delegacije alžirske vlade. Abas je še pripomnil, da alžirska vlada ne more privoliti v premirje na alžirskih bojiščih, dokler na pogajanjih ne bodo dosegli povoljnih uspehov.

OPOZORILO ITALIJI

Sovjetska zveza je poslala italijanski vladi noto, v kateri opozarja, da povzroča italijansko-ameriški sporazum o ameriških raketnih oporiščih na italijanskih tleh hude skrbi vsem miroljubnim deželam. Akcija italijanske vlade je znatno povečala nevarnost, da izbruhne jedrska vojna, in v bistvu nasprotuje ublaževanju mednarodne napetosti. Na koncu je rečeno, da sovjetska vlada meni, da je njena dolžnost zdaj še enkrat povsem odkrito izjaviti, da kopičenje ameriškega orožja veča nevarnost za mir v Evropi. Verjetno bo italijanska vlada odgovorila na noto Sovjetske zveze, vendar v trenutku, ko to pišemo, to še ni storila.

KAJ JE S CIPRSKO KONFERENCO

Konferenca bi se morala že pričeti, vendar ni doslej še nič znanega, ali se jo bo grška delegacija udeležila. Angleški minister za kolonije pa je ondan povedal, da ni nobenih razlogov, ki bi ovirali sklicanje konference o Cipru, katere bi se udeležile Anglija, Turčija in Grčija. Povedal je tudi, da Anglija nima nič proti temu, če bi postavila grška vlada za vodjo njene delegacije ciprskega nadškofa Makariosa. Torej: prva znamenja papustljivosti so že tu, vprašanje pa je, če bo grška vlada sploh poslala svoje delegate na to konferenco. Brez njene udeležbe pa bi bila tripartitna konferenca obsojena na neuspeh.

NAŠA DRUGA NOTA AVSTRIJI

Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Jože Zemljak je pred dnevi obiskal avstrijskega zunanjega ministra in mu izročil noto glede manjšinskega šolstva.

VREME

Okrog 8. novembra kratkotrajne padavine, nato približno dva dni suho oz. lepo vreme. Zatem nekaj dni padavine z ohladitvijo, ki bodo pozneje prešle v sneg. Sredi novembra bo suho in mrzlo vreme.

Stanovanjski skupnosti pravo vsebino

(Za »Sedmo silo« napisala Lidija Šentjurc, članica Zveznega izvršnega sveta)

Stanovanjska skupnost je osnovna organizacija potrošnikov v komuni, za katero se morajo tudi ljudski odbor v celoti in proizvajalci posebno brigati. Predvsem je dolžnost komune, da organizacijsko rešuje probleme stanovanjske skupnosti. Razen tega se mora komuna brigati tudi za finančna sredstva, in to v tem smislu, da vodi račun, kako dobiti ta sredstva in da se ne črpajo iz obstoječih fondov.

Danes se prvenstveno postavlja vprašanje, kako naj ustvarjamo stanovanjske skupnosti. Vsekakor bi bilo zgrešeno, ako bi stanovanjske skupnosti ustanavljali izven kroga tistih, ki se zanje zanimajo. Vzemimo za primer, da moremo neko mesto razdeliti na 13 ali 15 skupnosti. To je lahko. Vendar bi bilo popolnoma zgrešeno, ako bi sam ljudski odbor odredil razdelitev na določeno število stanovanjskih skupnosti in na ta način prisilil občane, da žive tako, kakor si je to zamislil ljudski odbor. Kako bodo občani živeli v skupnosti, je to njihova stvar. Trenutno živimo v stadiju, ko množične organizacije iščejo najsmotrnejšo razdelitev na stanovanjske skupnosti. Pri tem se poudarja, da je predvsem potrebno, da se združujejo tista neposredna sosedstva, ki so tudi do sedaj bila področje, na katerem so se ljudje povezali in skupno reševali posamezna vprašanja. Imeli so naprimer isto prodajalno, ambulanto, šolo itd. — skratka, reševali so vsa vprašanja na tem področju.

Posebno vprašanje je, katere gospodarske dejavnosti in na kak način naj jih razvijamo na področju stanovanjske skupnosti. V teh skupnostih se najprej in najlaže organizirajo podjetja in delavnice pod enakimi pogoji, pod katerimi delajo tudi druge gospodarske organizacije. Ako hočemo, da imamo krojaško delavnico, jo bomo organizirali pod takimi pogoji, kakor da ni v stanovanjski skupnosti. Isto velja tudi za gostilnico in še druge objekte. Torej: stanovanjskim skupnostim se daje pravica, da ustvarjajo te gospodarske organizacije, vendar pod enakimi pogoji, kot vladajo tudi za druge gospodarske organizacije. Drugo področje so ustanove, katerih status je danes prav tako pravno reguliran. Te imajo status komunalnih ustanov, a to pomeni, da imajo ljudski odbori pravico, da jih oproste vseh obveznih dajatev razen davka na promet.

Tretja stvar je neregulirano delo skupnosti, ki ji pravimo servis. Servis ni gospodarska ne komunalna organizacija, a vsebuje elemente ene in druge. Tako bi bilo treba ta status stanovanjskih skupnosti jasno definirati in odrediti, namreč kakšne bodo družbene obveze servisov, oziroma kakšne bodo obveze družbe proti njim. Servise bi imenovali samo tako dejavnost, ki obsega danes tiste posle, s katerimi se ukvarja vsaka družina. V te dejavnosti prihaja v poštev nakup hrane, donašanje hrane, nakup ozimnic, skratka vse, kar se tiče hrane. Potem pride na vrsto skrb za otroke. Tu ne gre samo za zaposlene žene oziroma za zaposlene starše, temveč za to, da stanovanjska skupnost postane sčasoma izredno važen dopolnilni vzgojni činitelj.

Posebno vprašanje so finančna sredstva. Ako se postavimo na stališče, da stanovanjske skupnosti organizirajo sami državljani in da imajo pri tem množične organizacije funkcijo družbenega faktorja, ki se briga za razvoj teh ustanov, in da je treba da to postane stvar zainteresiranih državljanov, potem je povsem razumljivo, da naj bo osnovni element finansiranja v stanovanjski skupnosti doprinos državljanov. Ne mislimo tu o doprinosu, ki je že reguliran z zakonom, temveč predvsem o prostovoljnem doprinosu samih državljanov. Popolnoma razumljivo je, da bo tu več variant in da bodo ljudje v stanovanjskih skupnostih različno odločali o načinu ustvarjanja finančnih sredstev, ker so za to dane tudi najrazličnejše možnosti. Tako na primer: če se vsi poslužujemo nekega servisa, potem je treba uvesti princip, da vsi prispevamo po svojih možnostih.

Drugi finančni viri so dotacije ljudskih odborov. Ako bodo ljudski odbori in zbori proizvajalcev na svojih sejah razpravljali o programih stanovanjskih skupnosti, potem bodo gotovo našli tudi sredstva za dotacije stanovanjskim skupnostim. To velja tudi za gospodarske organizacije. Osnova naše politike naj bo taka, da dajo gospodarske organizacije sredstva iz svojih fondov za družbeni standard najprej v fond komune in da se potem s temi sredstvi pomaga stanovanjskim skupnostim v skladu z njihovimi potrebami.

(S. S.)

Nova zelenjadna in delikatesna trgovina v Vidmu-Krškem

V Vidmu-Krškem že dalj časa pogrešajo primerno zelenjavno trgovino, v kateri bi lahko potrošniki redno kupovali zelenjavo po zmernih cenah. Da bo to vprašanje vsaj delno rešeno, je občinski ljudski odbor uredil iz starega poslopja lično prodajalnico, ki bo v neposredni bližini tržnice. Kmetijska zadruga Krško se je obvezala, da bo to trgovino redno zalagala. S tem se bo želja prebivalstva izpolnila.

S konkurenčnimi cenami v tej trgovini bodo določali cene na trgu, zato je nujno, da bo res vsestransko in polno založena. -š

S plenuma SZDL v Trbovljah

Mobilizirajmo članstvo za volitve in delo

Na plenumu občinskega odbora SZDL v Trbovljah so prejšnji teden razpravljali o volitvah v zadružne svete ter obravnavali volitve v osnovne organizacije Socialistične zveze. Plenuma se je udeležil nadalje sekretar okrajnega odbora SZDL Ljubljana, tov. Janez Nedog.

Člani plenuma so se o nalogah podrobno pogovorili in seznanili s pripravami za volitve v zadružne svete. Plenum priporoča, da se v zadružne svete predlaga tudi več žena in mladine. Ob volitvah v zadružne svete bo na področju trboveljske občine 7 volišč, in sicer: Dobovec in Završje 1 volišče, Župa — Ključevca drugo volišče, Partizanski vrh, Vrhe in Čebinovo tretje volišče, Klek, Planinska vas in Prapreče četrto volišče, Zg. Trbovlje, Gabrsko in Retje peto volišče, Knezdol šesto volišče in Čeče sedmo volišče.

Predvolilni sestanki bodo v večjem obsegu na Dobovcu in v samih Trbovljah. Drugače pa bodo na terenu v manjših zaselkih predavanja, ki se bodo združila z zadružnimi razgovori. V času priprav za volitve v zadružne svete bodo zadružniki težili predvsem tudi za tem, da vključijo v KZ nove člane, skratka vse kmetijske proizvajalce, pa najsi so to tudi žene ali pa mladina. Sekretar okrajnega odbora SZDL Ljubljana, tov. Janez Nedog je v razpravi med drugim poudaril, da je treba o naši kmetijski politiki razpravljati v centrih kraja kakor tudi na vasi.

V drugem delu plenuma so odborniki podrobno razpravljali tudi o volitvah v odbore SZDL, ki bodo, kakor predvideno, za celotno občino Trbovlje dne 7. decembra tega leta. Volitve bodo z listki in bodo trajale cel dan.

V mesecu novembru bodo povsod predvolilni sestanki, na katerih je treba obravnavati vsa važna vprašanja, delo naših društev in seveda tudi zunanjepolitična vprašanja. V tem mesecu je treba storiti vse potrebno, da bodo volitve res manifestacija vseh članov SZDL, treba bo mobilizirati se članstvo za izvršitev nalog, ki stoje pred nami. Ob popisu vsega članstva SZDL je treba dobro pregledati imenik članov in članic, napraviti je treba pregled vseh tistih, ki so že bili člani in ugotoviti, zakaj to niso več. Posebno pazljivost je treba nadalje posvetiti vsem mladim državljanom, ki so medtem že dopolnili 18. leto starosti, da ne bodo izostali.

Plenum je še natančneje obravnaval način dela posameznih osnovnih organizacij in ugotovil, da prihaja ponekod do izraza ozkost v delu. Da je treba take pomanjkljivosti odpraviti, se razume samo po sebi. — Na plenumu so prav tako sprejeli predlog, da se osnovni organizaciji »Trg Svobode« in »Rudarska cesta« združita v eno osnovno organizacijo. Prav tako je bilo predlagano, da se združita v eno osnovno organizacijo naselji Vreskovo in Krešetovo, nadalje Žabjek in Nasipi.

Važen poudarek so dali na plenumu vprašanju prostorov za sedeže osnovnih organizacij SZDL. Treba je storiti vse, da bo imela vsaka osnovna organizacija svoje poslovne prostore, da bo tedaj v svojem okolišu res lahko predstavljala mobilizatorja in iniciatorja za vso politično in drugo delo. — Na področju občine Trbovlje bo po novi razdelitvi 10 osnovnih organizacij v centru kraja, nadalje 4 vaške osnovne organizacije.

Nesreče pri rudniku Trbovlje-Hrastnik

ŠE VEDNO RAKAVA RANA

UKREPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV PODJETJA ZA ZMANJŠANJE NEZGOD NE BODO UČINKOVITI, ČE JIH NE BODO UPOŠTEVALI VSI ZAPOSLENI.

V mnogih naših podjetjih je prve mesece letos že kazalo, da bo dosti manj nesreč pri delu kot lani. Higiensko-tehnične komisije so namreč storile vrsto najrazličnejših ukrepov za zmanjšanje nezgod, okrepile pa so tudi varnostno službo.

Zdaj, ko se leto bliža h kraju, pa morajo ugotavljati, vsaj v večjih podjetjih, da temu ne bo tako, in da je število nesreč pri delu celo višje.

Varnostna služba pri trboveljsko-hrastniškem rudniku je v svoji zadnji analizi ugotovila, da je odstotek nesreč na 1000 opravljenih dnin letos v porastu in se je v primerjavi z lanskim letom dvignil od 1,27 na 1,42 %. Podatki so do vključno septembra. Največ nesreč gre na račun jamskih obratov in dnevnih kopov. Nekoliko bolj razveseljivo je, da se število nesreč manjša pri rudarsko-gradbenem obratu.

Kaj je pokazala analiza nezgod na dnevnem kopu Dobrna-Neža? Pogostnost nesreč je porasla od 47 primerov v lanskem letu na 71 v letošnjem letu, kar je torej za 51 % več kot lani. Dobro je to, da je padla resnost nesreč. In kakšni so vzroki nesreč? Od 71 nezgod, jih je bilo 14 zaradi nesposobnosti ljudi, 16 zaradi nepazljivosti ali neprevidnosti 7 zavoljo kršenja delovne discipline. Torej kar 37 primerov osebnega značaja.

V jamskih obratih je bilo za 5 % več nezgod kot lani. Žal varnostna služba še ne razpolaga s podrobnejšo analizo, ki bi dejansko pokazala vzroke vseh nesreč pri delu. Vendar je znano, da je na jamskem obratu Trbovlje zaradi nesreč izgubljenih 87 šihtov več kot lani, na obratu Hrastnih skupno z Blatami pa kar 978 šihtov več.

Tudi zunanji delavci so se letos večkrat poškodovali kot lani. Letos je bilo v delavnicah obrata Trbovlje že 22 nesreč iz najrazličnejših vzrokov. Analiza pa tudi pravi, da se še vedno poškoduje precej mladih delavcev.

Delavski svet in upravni odbor sta napravila nekaj neodložljivih ukrepov za zmanjšanje nesreč. Tako bodo vsakega novinca uvedli v delo. Varnostni tehnik pa ga bo uvedel tudi v delo v jami. Za zunanje obrate bodo upeljali še enega varnostnega tehnika. Predvsem pa bodo morali delavci sami bolj paziti na svojo varnost pri delu. Kolikor bodo vsepovsod izvajali predpise o varovanju osebne varnosti pri delu, bo kmalu manj nesreč, kar bo kajpada v korist njih samih in podjetja. (v)

Fotoreporter

RADOVEDNA STAROST

Zdaj ko je onemogel, ko so roke razdale vse ono, kar so imele, je prišel čas zasluženega počitka. Nič ni lepšega, kot posedeti v toplem zavetju in v miru utešiti še vedno kipečo radovednost.

NEKJE V OKOLICI TRBOVELJ

Jesen se nagiblje h kraju. Megle — znanilke hladnih dni neusmiljeno pritiskajo k tlom. In za vas smo izbrali motiv iz okolice Trbovelj, ki naj vam pokaže revirsko mestece tudi v tej podobi.

GNEČA

Redkokdaj je tolikšna gneča pred trboveljskim Delavskim domom. Sicer pa: v kinu so vrteli kavbojko...

Načrtna gradnja

V občini Videm-Krško se pripravljajo za dokončno izdelavo urbanističnega načrta že nekaj let, tako da ga bodo lahko že uresničili. V celoti nameravajo obdelati zemljišče med železniško progo in tovarniškim naseljem, kjer bodo že prihodnje leto začeli graditi okrog 100 novih stanovanj. Ta stanovanja bodo gradili s pomočjo kolektiva Tovarne celuloze in papirja in stanovanjskega sklada, pritegnili pa bodo tudi druga podjetja, da bodo dala prispevek v sklad za izgradnjo stanovanj.

Vzporedno z zidanjem stanovanj bodo na tem zemljišču gradili še potrebne komunalne objekte in cestno omrežje, saj predvideva odlok o stanovanjski izgradnji, da bodo morali investitorji prispevati tudi za ceste in komunalne naprave. Hkrati pa ne bodo smeli prezreti otroških igrišč in vrtec, ki bo na tem območju tudi nujno potreben.

V okviru obširnega programa naj bi zagotovili tudi potrebne prostore za stanovanjsko skupnost, razne lokale za uslužnostne obrti, manjše prodajalne in podobno. -š

Kmalu bodo utihnila mladinska naselja

Osem mesecev — 80.000 metrov ceste

Mladinske delovne brigade zadnje izmene na avtomobilski cesti se bližajo svojemu cilju. Še nekaj naporov in velikansko delo bo opravljeno. Poplačan bo ves trud tisočerih mladih ljudi, ki so prihajali na cesto in dali svoje deleže za nalogo, ki jo je zastavil tovariš Tito.

Ves čas smo z velikim zanimanjem in neugnano radovednostjo spremljali veličastno delo jugoslovanske mladine. Njihovi uspehi so bili naši uspehi, njihove tegobe naše tegobe. Vsi skupaj smo bili prepričani, da bo jugoslovanska mladina docela izpolnila svoje obveznosti, čeprav smo vedeli, da njihovo delo nikakor ni lahko. Ponosni smo lahko na naš mladi rod, ki se ni ustrašil nobenih težav niti ovir, in ponosni smo lahko prav tako tudi na naše mladince in mladinke iz Zasavja, ki so pohiteli na veliko delo, da bi tako dali svoj veliki prispevek k splošni jugoslovanski mladinski obveznosti.

Zdaj gredo torej dela velikega načrta h kraju. Vsa mladinska naselja na avtomobilski cesti se pripravljajo na zaključno slovesnost. Ta bo veličastna, saj bodo brigadirji zapisali na svoje mladinske zastave: V OSMIH MESECIH SMO ZGRADILI 80.000 METROV MODERNE BETONSKE CESTE. Zaključne slovesnosti bodo, kot nam je znano, v Novem mestu, na istem trgu, kot so bile ob pričetku velikega dela. Ta dan se bo zbralo nekaj deset tisoč brigadirk in brigadirjev na velikem mitingu, proslave ob tem radostnem dogodku pa bodo trajale kar tri dni. Posebnost proslave bo odkritje spominske plošče 54.000 graditeljem avtomobilske ceste, ki bo nam in zanamcem pripovedovala o silnem delovnem poletu naše mladine. Hkrati z odkritjem spominske plošče pa bo v Novem mestu odprta tudi razstava fotografij iz življenja tisočerih mladincev in mladink v njihovih naseljih.

To bodo torej le zunanja znamenja velikega praznovanja. Vsi ne bomo mogli prisostvovati temu velikemu dogodku. Zato pa bomo v teh dneh še mnogo govorili o letošnjem delu jugoslovanske mladine, ki je zares več kot častno izpolnila prvi del velike naloge. Po 80 km dolgi asfaltni cesti bodo še ta mesec zdrsela motorna vozila. Kolikšnega pomena je nova cesta za naše gospodarstvo, turizem in druge namene, nam menda ni treba še posebej praviti. In menda ne bo voznika, ki se ne bi spomnil, ko se bo vozil po gladki cesti, da je vse to napravila jugoslovanska mladina, mladina, ki je sklenila prihodnje leto nadaljevati z delom, da bo veliki načrt o povezavi Slovenije z bratsko republiko Makedonijo v prihodnjih letih postal stvarnost.

Le za nekaj kratkih mesecev bodo torej utihnile pesmi mladinskih brigad. Vse kaže, da se bodo prihodnje leto znova zasadile lopate in gosenice buldozerov v zemljo, da bi tam steklo nadaljnjih 80 km betonske ceste.

In zato se bomo že ob letošnjem prazniku, ko je zgrajen prvi del velike ceste, v mislih že pripravljali na izpolnitev drugega dela naše velike obveznosti. (v)

S seje občinskega ljudskega odbora v Zagorju

Reorganizacija trgovske in gostinske mreže

VSA TRI TRGOVSKA IN GOSTINSKA PODJETJA BODO NAJELA POSOJILO ZA GRADNJO TRGOVSKEGA DOMA, ADAPTACIJO HOTELA »KUM« IN DRUGIH NAPRAV — PRIHODNJE LETO BODO V ZAGORJU ZAČELI TEMELJITO OBNAVLJATI ELEKTRIČNO OMREŽJE — OBČINSKI LJUDSKI ODBOR BO PO SVOJIH ORGANIH BUDNO SPREMLJAL IN IZVAJAL KONTROLO NAD CENAMI — SVET ZA ZDRAVSTVO MORA NA PRVI SEJI OBRAVNAVATI ODNOSE ZDRAVSTVENEGA OSEBJA DO PACIENTOV IN SPREJETI KONSTRUKTIVNE UKREPE ZOPER VSAKO NEPRAVILNOST — ZA NOVEGA PODPREDSEDNIKA OBLO JE BIL IZVOLJEN TOVARIŠ DUŠAN KOLENC.

Že svet za blagovni promet občinskega ljudskega odbora v Zagorju je na svojih zadnjih sejah začel razpravljati o nekaterih slabih straneh trgovske in gostinske mreže in med drugim ugotovil, da trgovska in gostinska podjetja po vojni niso kdo ve koliko napredovala. Zlasti je treba poudariti, da vsa tri trgovska podjetja, ravno tako gostinska, niso mogla dobiti večjih investicijskih posojil, s katerimi bi izboljšali ali celo povečali posamezne poslovalnice. Zavoljo teh in drugih pomanjkljivosti je svet za blagovni promet sklenil predlagati občinskemu ljudskemu odboru, naj bi vsa tri gostinska in trgovska podjetja najela skupno posojilo, s katerim bi se izboljšalo stanje v trgovinah in gostiščih. Hkrati je svet govoril tudi o reorganizaciji trgovske in gostinske mreže, o kateri so slednjič razpravljali na zadnji seji občinskega ljudskega odbora.

Odborniki obeh zborov so navajali kopico stvari, ki govore v prid reorganizaciji trgovske in gostinske mreže. Predvsem se bodo zmanjšali stroški poslovanja v obeh institucijah, če pa bo eno samo trgovsko podjetje, bo moč pričeti tudi s specializacijo trgovin, o kateri so v Zagorju govorili že lep čas po vojni, ostalo pa je le pri ugotavljanjih. Vsakodnevna praksa kaže, da odteka iz Zagorja vsako leto toliko in toliko milijonov dinarjev, ker potrošniki nimajo izbire najrazličnejšega blaga doma in morajo zadovoljevati svojim potrebam največ v Ljubljani in delno tudi v drugih večjih središčih.

Odborniki so govorili tudi o stvareh, ki utegnejo škodovati reorganizaciji. Kolikor se bodo dokončno odločili za eno samo trgovsko in gostinsko podjetje, bi po mnenju nekaterih odbornikov odpadla vsakršna konkurenca. Vendar so ugotovili, zlasti pri gostinstvu, da tudi doslej ni bilo moč govoriti o kakršni koli konkurenci, saj so vsa tri podjetja kupovala pijače pri skupnih nastopih. Podobno stanje je tudi v trgovski mreži. Nobeno podjetje nima svojih prevoznih sredstev, s katerimi bi lahko naglo dovažalo blago, cene pa so le v enem samem podjetju nekoliko nižje kot v ostalih dveh.

Po daljši razpravi so sklenili, naj za zdaj vsa tri trgovska podjetja najamejo investicijsko posojilo v znesku 26 milijonov dinarjev, s katerim bi prihodnje leto začeli graditi trgovski dom. V spodnjih prostorih bi bila specializirana trgovina, v zgornjih pa upravni prostori in nekaj stanovanj. Z 29 milijoni investicijskih sredstev pa bi gostinska podjetja opravila adaptacijo hotela »Kum«, nadzidavo poslopja »Pri Grčarju« in še nekatera druga dela.

Svet za blagovni promet je že postavil dve posebni komisiji, ki naj v bližnji prihodnosti izdelata potrebne elaborate o reorganizaciji trgovske in gostinske mreže, občinski ljudski odbor pa bo po izdelavi elaboratov dokončno sklepal.

43 MILIJONOV DINARJEV ZA IZBOLJŠANJE ELEKTRIČNEGA OMREŽJA

Znano je, da je električno omrežje v zagorski občini hudo izrabljeno. Vedno novi priključki so tako oslabili obstoječe omrežje, da bi utegnilo priti do resnih posledic ali celo ustavitve toka. DES v Trbovljah je zato sklenil začeti obnavljati omrežje v Zagorju, ker pa nima toliko lastnih sredstev je zaprosil občinski ljudski odbor, da najame posojilo v znesku 43 milijonov dinarjev, ki jih bo seve odplačevalo podjetje samo. S temi sredstvi bo moč v celoti obnoviti zastarelo omrežje, postaviti še eno trafo postajo in urediti druge potrebne stvari. Tudi ta predlog so odborniki pozdravili, naglašajoč potrebo po obnovitvi električnega omrežja, in potrdili sklep o najetju posojila.

NENEHNO BDETI NAD CENAMI

Odborniki obeh zborov so živahno posegli v razpravo tudi o izvajanju sklepov o kontroli cen po svetu za blagovni promet in občinskemu ljudskemu odboru. Svet za blagovni promet je razen sprejetja sklepa o kontroli cen imenoval še tričlansko komisijo, ki bo pregledovala vse cenike, občinski ljudski odbor pa je okrepil tržno inšpekcijo. Odborniki so naročili občinskemu ljudskemu odboru, naj ugotovi, koliko so cene v uslužnostni obrti realne, zlasti zato, ker so ponekod že hoteli zviševati cene posameznim uslugam. Odborniki so poudarjali potrebo, naj tržna inšpekcija kontrolira tudi cene blagu, ki ga trgovska podjetja dobivajo od drugod. Nekateri dosedanji primeri kažejo na upravičenost te zahteve. Vsekakor pa občinski ljudski odbor ne bo mogel sam izvajati kontrole nad cenami, kolikor mu pri tem delu ne bodo pomagali potrošniki sami. Zdaj pridejo pravzaprav na vrsto sveti potrošnikov, ki bi lahko s svojim delom in ukrepi zatrli vsakršno poskušanje navijanja cen.

IZBOLJŠATI ODNOSE DO ZAVAROVANCEV

Ko so odborniki potrjevali tarifne pravilnike Zdravstvenega doma in lekarne, so poudarjali potrebo izboljšanja odnosov osebja zdravstvenega doma do bolnih ljudi. Zavarovanci vedno huje kritizirajo nekatere slabosti, zato so odborniki naročili svetu za zdravstvo, naj na prvi seji obravnava te stvari in napravi ustrezne korake v prid izboljšanju odnosov od osebja zdravstvenega doma do tistih, ki se zatekajo po zdravniško pomoč.

Končno so odborniki obeh zborov izvolili soglasno za novega podpredsednika občinskega ljudskega odbora tovariša Dušana Kolenca.

M. V.

Končno: dela na avtomobilsk cesti gredo h kraju . . .

Nič še ni zamujeno

NEKAJ UTRINKOV IN VTISOV IZ HRASTNIŠKE OBČINE

V Hrastniku še ni nič zamujenega. Res je sicer, da v kraju v zadnjih letih ni bilo toliko narejenega, kot je na zunaj videti v sosednih občinah, res pa je, da tudi tukaj niso zadnji. V Hrastniku je namreč treba predvsem upoštevati objektivne težave, saj so te v kraju zaradi terenskih neprilik večje kot drugod — namreč zlasti pri ureditvi tamkajšnje glavne ceste in rešitvi še drugih komunalnih vprašanj. V Hrastniku pa obstajajo vse možnosti za ureditev kraja in občine, saj bo Hrastnik s skupnim delom vseh občanov in s pomočjo tamkajšnjih podjetij tudi lahko dobil lepšo zunanjo podobo in dosegel napredek tudi na vseh drugih področjih.

Prav pisano in živahno je bilo na zadnji seji hrastniškega občinskega ljudskega odbora, na kateri so obravnavali vrsto vprašanj, s katerimi se ubadajo izvoljeni ljudski odborniki, ki pa tarejo in skrbe tudi vse ostale občane. Med raznimi vprašanji so na seji precej govorili o potrebi izdelave urbanističnega načrta za celo hrastniško občino. Po daljši razpravi so se odločili, da se pripravi oziroma naroči izdelava načrta za bodoči razvoj hrastniške doline in občine. Tako bo na primer gradnja vseh večjih stavb in objektov, ki se bodo zidali v občini in morda kvarili podobo kraja, mogoča samo s privolitvijo projektanta urbanističnega načrta, po katerem se bodo razvijale vse nove gradnje in potrebne preureditve in spremembe v prid lepši podobi tamkajšnjih naselij. Tako je prav.

Na tej seji sta oba občinska zbora potrdila tudi zaključni račun rudnika Trbovlje-Hrastnik, saj da skoraj polovico vse njegove proizvodnje hrastniški del rudnika. Po zaključnem računu za leto 1957 je udeležena hrastniška občina na dohodkih rudnika Trbovlje-Hrastnik v razmerju 60:40, kar dejansko ustreza trenutnemu stanju v rudniku — vendar so bili odborniki mnenja, da bo treba to razmerje v bodoče spremeniti, ker se bo položaj spričo nastajanja novega rudnika na Dolu pri Hrastniku predrugačil. Rudniški obrat Hrastnik zaposluje 1.332 rudarjev. Za leto 1957 je bila na tem obratu planirana proizvodnja 356.000 ton premoga, dejansko pa je ta obrat pridobil 372.540 ton. Ta številka nam pove, da so hrastniški rudarji lansko leto svoj proizvodni plan prekoračili in s tem mnogo pripomogli k realizaciji celotnega proizvodnega plana rudnika Trbovlje-Hrastnik. Letošnji družbeni plan znaša pridobitev 900.000 ton premoga ter so v rudniku nakopali v letošnjem prvem polletju 463.000 ton premoga, se pravi, da je bil plan presežen. Res je, da je bilo izpolnjevanje plana v poznejših mesecih otežkočeno, in sicer zaradi nastopivših slabih odkopnih prilik, letnih dopustov, pomanjkanja rudarskih kadrov itd. Navzlic tem težavam v drugi polovici leta pa še ni rečeno, da plan rudnika ne bo izvršen. Tudi storitve so na rudniku večje. Podjetje si pomaga tudi na ta način, da uvršča v rudnik mlade delavce, ki prihajajo z avtomobilske ceste. Dasi še nimajo v jami dovolj izkušenj, so vendar uporabni in marljivi. Na splošno pa je pri članih zbora proizvajalcev z rudnika vendar prevladovalo mnenje, da bo izpolnitev letošnjega proizvodnega plana brez dodatnega nedeljskega dela težko dosegljiva.

Oba zbora sta na tem zasedanju nadalje obravnavala dohodke in izdatke občinskega proračuna. Ta je bil v prvih 9 mesecih letošnjega leta v planu dohodkov izpolnjen le s 60.01% namesto s 75%. Izpad izvira predvsem pri dohodkih iz dopolnilnega prispevka osebnih dohodkov, proračunskega prispevka zavodov, občinskih doklad pri dohodnini. Raznih nepredvidenih dohodkov ni bilo, čeprav so bili planirani.

Plan je pričakoval 83,214.000 din dohodkov, doseženo pa je bilo doslej le 47,205.090 din. Dohodki so sicer nekoliko višji, vendar blagajna še ni dobila vseh sredstev. — V zadevni razpravi so ugotovili, da bodo na splošno vse postavke dohodkov dosežene, težkoče bodo le pri dodatnem proračunskem prispevku, a tudi tu so odborniki prišli do soglasja. Nepredvideni dohodki, ki so bili planirani zaradi izravnave proračuna, ne bodo doseženi, enako ne davek iz maloprodaje zaradi previsoke postavke, ostali dokodki pa bodo do konca leta v glavnem realizirani.

Ljudski odborniki obeh zborov so v nadaljevanju zasedanja razpravljali o ostalih vprašanjih. Pri reševanju raznih nalog so pokazali, da so skrbni gospodarji. Tako so na primer zahtevali strogo kontrolo cestarjev na občinskih cestah, ki ne opravljajo vedno svojih dolžnosti. Dogodilo se je, da so cestarji namesto na delo na cesti hodili pomagat kmetom, tako na primer stiskat sadje in podobno. Prav tako se je pripetilo na Dolu, da je bil cestar po večjem nalivu namesto na cesti v gostilni. Zaradi tega so sklenili uvesti kontrolno knjigo in družbeno kontrolo.

Glede dopolnilnega prispevka iz osebnih dohodkov je bil stavljen predlog, da ga podjetja v tričetrtinski višini takoj nakažejo občinski blagajni. — Iz občinskega investicijskega sklada so odborniki dovolili obratne kredite sledečim gospodarskim organizacijam: pekarni in slaščičarni Hrastnik 400 tisoč dinarjev, klavnici Hrastnik 1 milijon, klavnici Dol 400 tisoč dinarjev, pekarni Hrastnik 150.000 din, ljudski oblačilnici 100.000 din in komunalnemu gospodarstvu 2 milijona. Posojila so podeljena za dobo 5 let z obrestno mero 3%.

V razpravo je prišla tudi gradnja ceste v Čreto. Ker se lastnica zemljišča, preko katerega gre cesta, nikakor ni dala pogovoriti, je bila predlagana razlastitev zadevne parcele. Rezultat bo tak, da bo lastnica dobila za zemljišče mnogo manj, kot pa je bila občina pripravljena dati. — Na seji so sprejeli še odlok o dimnikarskih storitvah in najvišjih cenah zanje. Enotna tarifa velja sedaj za celotno področje občine.

Na skupni seji so odborniki napravili nekaj sprememb v svetih in izvolili nov svet za kmetijstvo, ki ga doslej ni bilo. Prav tako so sprejeli odlok o določitvi najvišjih cen nekaterim artiklom.

Celotna razprava na tem zasedanju je pokazala, da so hrastniški občinski odborniki dobri gospodarji in pravilno upravljajo zaupana jim denarna sredstva. Prav tako drži, da v Hrastniku še ni nič zamujenega, saj so dane vse možnosti, da se njihov kraj v prihodnjih letih uredi in olepša v zadovoljstvo in ponos vseh občanov, kar jim žele tudi prebivalci sosednih občin ter vsi, ki jim je napredek Hrastnika pri srcu.

O delu in nalogah ljudske univerze

Uspešno delo nekaterih ljudskih univerz pri nas je dalo pobudo SZDL mesta Trbovlje, da tudi v svojem kraju ustanovi Ljudsko univerzo.

KAKŠNE SO NALOGE LJUDSKIH UNIVERZ DANES?

V dosedanjem sistemu izobraževanja odraslih so obstajale pri ustanovah, podjetjih in organizacijah različne izobraževalne komisije, ki so vsaka po svojih močeh skrbele za programe izobraževanja. Čestokrat pa je delo teh komisij naletelo na določene težave. Tako na primer niso imele dovolj predavateljev, nadalje dovolj finančnih sredstev, prostorov, učil, sodobne literature itd. Te neprilike so negativno vplivale na načrtnost izobraževanja in tudi na njegovo kvaliteto. Pomanjkanje predavateljskega kadra je vplivalo tudi na to, da so se v programu izobraževanja opuščala važna predavanja, ali pa so se zaradi tega opuščala sploh.

Z ustanovitvijo Ljudske univerze v Trbovljah bodo te težave odpadle. Ljudska univerza bo imela na razpolago ves predavateljski kader s programom izobraževanja, ki ga je odbor Ljudske univerze že sprejel. Tako ne bo več skrbi, kje dobiti predavatelje za posamezna izobraževalna področja.

Razen tega bo Ljudska univerza sama organizirala razna posvetovanja, skupne seminarje in tečaje na področjih izobraževanja, dalje bo skrbela za skladno delovanje izobraževanja v društvih in za uspešno delo prosvetnih organizacij in društev. Ljudska univerza bo torej vključevala v izobraževanje vse prosvetne organizacije, društva, knjižnice, kino, časopis itd., jim nudila konkretno pomoč in skupno z njimi usmerjala izobraževanje na svojem področju. Skrbela bo nadalje, da se bodo prirejali večerni tečaji, šole za pridobitev strokovne kvalifikacije, za pridobitev dopolnilne strokovne sposobnosti naših delavcev in uslužbencev, in tudi za razvijanje vseh oblik umetniških del.

ALI BO LJUDSKA UNIVERZA ZDAJ SAMA IZVAJALA IZOBRAŽEVANJE V OBČINI?

Potrebo po izobraževanju kaže življenje in postaja to nujna potreba naše družbene skupnosti. Zato so za izobraževanje dolžne skrbeti vse naše družbene organizacije, društva, ustanove, podjetja, kmetijske zadruge. Te naj si le prisvajajo ta program v taki meri, kot to ustreza koristim podjetja, ustanove ali društev. Prav gotovo bo težišče izobraževanja v podjetjih v tem, da usposobi delavski svet in upravni odbor za njihovo delo, nadalje pridobitev kvalifikacij za delavce, organizacija raznih seminarjev in tečajev v proizvodnih nalogah podjetja. Kmetijske zadruge bodo spet skrbele za izobraževanje iz področja kmetijstva, gospodinjski center za gospodinjstvo, itd.

Program Ljudske univerze je načelen, ta pa bo izdelala še podrobnejše programe z označbo tem za posamezna področja. Tako bodo naši ljudje lahko prosto izbirali teme, ki si jih žele. Najvažnejše pa bo to, da bo Ljudska univerza znala ustvariti ustrezen kontakt z našim delovnim človekom — nasprotno pa spet, da bodo naši delovni ljudje razumeli, da je njihovo mesto na predavanjih, ki jih bo pripravila Ljudska univerza ali pa društva in organizacije.

PROGRAM IZOBRAŽEVANJA LJUDSKE UNIVERZE V TRBOVLJAH ZA SEZONO 1958-59

Ljudska univerza v Trbovljah bo v sezoni leta 1958-59 izvajala naslednji program izobraževanja:

I. OBRAVNAVANJE GRADIVA VII. KONGRESA ZKJ PO PROGRAMU LJUDSKE UNIVERZE;

II. VEČERNA POLITIČNA IN IZOBRAŽEVALNA ŠOLA ZA MLADINO;

III. DRUŽBENO - EKONOMSKO IZOBRAŽEVANJE:

a) predavanja s področja družbeno - ekonomske dejavnosti za kolektive po podjetjih;

b) seminarji za člane delavskih svetov in upravnih odborov v podjetjih;

c) predavanja za člane upravnih odborov in sveta zadružnikov in kmetijskih posestev;

č) predavanja za člane šolskih odborov;

d: seminar za člane občinskih svetov in zbora proizvajalcev;

e) predavanje za člane svetov potrošnikov;

f) predavanja s področja družbenega samoupravljanja v občini.

IV. STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE:

Tečaji, šole za pridobivanje kvalifikacije v podjetjih;

tečaji, šole za pridobivanje kvalifikacije v ustanovah obrtnih in trgovinskih dejavnosti;

tečaji ali predavanja za pridobitev dopolnilne strokovne usposobljenosti v podjetjih, ustanovah in organizacijah;

jezikovni tečaji nemščine in angleščine;

gospodinjsko - kuharski enodnevni in večerni tečaji in predavanja.

V. POLJUDNO-ZNANSTVENO IZOBRAŽEVANJE:

Predavanja iz naslednjih področij: 1. kmetijstva; 2. naravoslovja; 3. umetnosti; 4. zdravstva; 5. vzgoje; 6. športa; 7. tehnike; 8. aktualnosti; 9. gospodinjstva; 10. filma.

MALI OGLAS

Enosobno stanovanje oddam čez eno leto tistemu, ki mi posodi 60.0000 din. Soba vseljiva takoj. — Naslov v upravi lista.

Prodam kolo in klavirsko harmoniko. Zelo poceni. Remic. Rudarska c. 10-IV (K-4).

Sprejemamo prijave za enovečerne kuharske tečaje, ki se bodo pričeli po drugi polovici meseca novembra. Prav tako obveščamo vse žene, da si lahko izposodijo v gospodinjskem centru sesalnik za prah, luščilec, za zelo majhno odškodnino, pa še brošuro Kuhinja, načrtovanje in oprema, revijo Maneken, Našo ženo in Sodobno gospodinjstvo.

Prijave za tečaje sprejemamo osebno ali telefonično v upravi gospodinjskega centra, tam dobite tudi vsa ostala pojasnila.

Uprava gosp. Centra Trbovlje.

Kako pride žena do moževe pokojnine

Čestokrat se žene sprašujejo, kako pridejo po moževi smrti do pokojnine, kake pravice ima, in kake pogoje mora izpolnjevati. Da jim bo to olajšano, objavljamo vse pogoje, ki jih mora izpolnjevati.

Zavarovančeva vdova ima pravico do družinske pokojnine, če je do zavarovančeve smrti dopolnila 45 let starosti. Vdova, ki na dan zavarovančeve smrti še ni izpolnila 45 let, ima pravico do družinske pokojnine, če izpolnjuje naslednje pogoje:

1. Če ima otroka mlajšega od 15 let,

2. če ji je po zavarovančevi smrti ostalo troje ali več otrok, dokler ti otroci uživajo pravico do te pokojnine,

3. če se ugotovi, da je vdova postala v razdobju enega leta po zavarovančevi smrti, ali med uživanjem družinske pokojnine nad 75 odstotkov trajno ali začasno nezmožna za delo,

3. a) če ima vdova starejšega otroka, ta uživa družinsko pokojnino, ker je trajno nezmožen za delo,

4 pravico do pokojnine ima vdova tudi v primeru, če se rodi zavarovančev otrok po zavarovančevi smrti. To pravico mora vdova uveljaviti od dneva, ko je ugotovljena nosečnost. Če se rodi mrtev otrok, ali če umre, preden izpolni 45 dni, gre vdovi ta pokojnina do preteka 45 dni po porodu,

5. če vdova med uživanjem družinske pokojnine izpolni 45 let starosti, obdrži pravico do družinske pokojnine.

Vdove, katerih otroci prejemajo razen pokojnine tudi otroški dodatek, morajo za otroke, ki so izpolnili 15 let starosti, pošiljati zavodom za socialno zavarovanje oziroma njihovim podružnicam potrdila o šolanju v začetku vsakega šolskega leta, in sicer:

1. za otroke, ki obiskujejo gimnazijo, ali srednjo strokovno šolo,

2. za otroke, ki se učijo kakršne koli obrti, morajo dostaviti overovljeni prepis učne pogodbe ter vsako novo šolsko leto potrdilo o obisku vajenske šole ali ustreznega tečaja.

3. za otroke, ki obiskujejo univerzo — morajo dostaviti vsako šolsko leto dvoje potrdil o šolanju, in sicer za zimski in letni semester.

—k

RAZPIS »ZASAVSKEGA TEDNIKA«

za najboljše prispevke o 40-letnem razvoju Komunistične partije Jugoslavije

Glede na bogato vsebino razvoja Komunistične partije Jugoslavije in ker je še mnogo neobjavljenega gradiva o delu te Partije, razpisuje uredništvo »Zasavskega tednika« natečaj za najboljše prispevke, ki bodo govorili o delu in razvoju KPJ predvsem v Zasavju, to je na področju od Litije do Brežic.

Vsi prispevki naj ne bodo daljši od treh strani na običajnem pisemskem papirju (DIN format 290×210 mm) in naj vsebuje vse doslej še neobjavljene detajle iz zgodovinskih dni ustvarjanja in delovanja naše Komunistične partije na področju Zasavja in Posavja. S priobčevanjem teh prispevkov bomo začeli s 1. novembrom t. l., in bomo z njimi nadaljevali do 1. maja 1959.

Za najboljše prispevke bodo določene posebne denarne nagrade vsak članek pa bomo seveda honorirali še razen tega po običajnih tarifnih postavkah v časnikarstvu.

Pošljite torej prosimo, vse zadevne prispevke pod šifro: Razpis »Zasavskega tednika« o 40-letnem razvoju Komunistične partije Jugoslavije, na uredništvo našega lista.

Uredništvo »Zasavskega tednika«, Trbovlje.

NAŠ KOMENTAR

Razpoka v paktu

De Gaulle ni nič kaj zadovoljen s položajem Francije v Atlantskem paktu. To je že nekajkrat povedal. Po njegovem mnenju bi morala imeti Francija v tem paktu enak položaj kot ZDA in Velika Britanija, biti bi torej morala velika med velikimi. Te ambicije pa povzročajo precejšnjo nejevoljo v Atlantskem paktu ne samo med Američani in Angleži, ampak tudi med Nemci, Italijani in drugimi manjšimi deželami, članicami pakta.

Že pred referendumom je de Gaulle poslal ameriški in angleški vladi memorandum, ki ga doslej še niso objavili, vendar je znano, da v njem zahteva ustanovitev nekakšnega triumvirata, v katerem bi bile ZDA, Velika Britanija in Francija.

Ta zahteva sicer ni presenetila zahodne dežele, kljub temu pa jih je pošteno vznejevoljila. V Zahodni Nemčiji so že precej časa živeli v prepričanju, da bi bilo treba dvojni direktorij v paktu (ZDA, Velika Britanija) spremeniti v trojni, vendar ne tako, da bi mu priključili še Francijo, ampak Zahodno Nemčijo. V Rimu niso imeli takih idej, vendar ko že govore o triumviratu, pa naj si bo z Nemci ali s Francozi, sakaj pa ne bi ustanovili direktorij štirih ali petih. Majhne dežele (Belgija, Nizozemska) pa sodijo, da de Gaulle s svojo zahtevo le potrjuje tezo, da odgovornost za usodo sveta pripada nekaterim izvoljenim narodom, ki imajo pravico ukazovati drugim narodom. Ta teza pa seveda ni priljubljena v nobeni majhni deželi.

Bon in Rim in vsi »majhni« so se v teh dneh združili in skupno zanikajo Franciji pravico, da igra vlogo »tretjega« v paktu. Pravijo, da ni treba verjeti vsega, kar govori de Gaulle o »veličini« in »prestižu« Francije in tudi ne tistega, kar pripovedujejo francoski generali o veliki vojaški moči Francije. Pravijo, da Francija celo z atomsko bombo, ki jo izdeluje, ne bi segla niti do gležnja Veliki Britaniji vse dotlej, dokler bo imela v Severni Afriki glavnino svoje vojske.

De Gaulle se verjetno ni nadejal, da bo odpor proti njegovim načrtom tako oster in močan. Za zdaj še previdno molči, njegovi ljudje v zunanjem ministrstvu pa skušajo nekoliko ublažiti zahteve o ustanovitvi triumvirata in govore le o posvetovanju treh velikih »pred vsakim važnim sklepom«. Vsaj to pravico bi morali Franciji priznati, če ji že nočejo dovoliti vodilnega položaja. Toda tisti dan, ko so v zunanjem ministrstvu govorili o »posvetovanju treh« je »(Revue de Defense Nationale« objavila članek generala Elyja, šefa francoskega generalštaba, v katerem je rečeno:

»Če je potrebno reorganizirati zahodno obrambo, ni nič manj potrebno spremeniti obveznosti zahodnih sil in reorganizirati direkcijo obrambe svobodnega sveta. Zdi se nemogoče, da se ne prizna vloge, ki jo ima francoska skupnost v tej obrambi s svojimi važnimi geografskimi pozicijami kakor v Evropi tako tudi v Afriki. Zato je nujno, da Zahod ustanovi uspešno in povezano z direkcijo, v kateri bo evroafriška pozicija Francije cenjena po njeni pravi vrednosti.«

General Ely poudarja v svojem strateškem razglabljanju, da je zahodna obramba slabotna na vseh straneh sveta, razen v Evropi, in da razpoka, ki je nastala v zahodni politiki na Srednjem vzhodu, zahteva ustanovitev evroafriške trdnjave od Pariza preko Alžira do Francoske Ekvatorialne Afrike. To je glavni argument, s katerim nastopajo Francozi, ko zahtevajo, naj jih sprejmejo v direktorij.

Sedaj je vprašanje, kaj bodo o tej zadevi rekli Angleži in Američani. Doslej še niso rekli ne »ja« in ne »ne«. V Washingtonu so povedali, da za zdaj ne morejo govoriti več kot to, da se že leto dni vodijo razgovori med članicami Atlantskega pakta o najboljšem načinu za obrambo »svobodnega sveta«. In to je vse. Vendar so nekateri poznavalci razmer na Zahodu prepričani, da je gonja proti francoskim zahtevam v Bonnu, Rimu in drugih manjših zahodnoevropskih deželah pravzaprav posreden odgovor Anglije in Amerike na de Gaullove zahteve. Pomembno je tudi pisanje »New York Herald Tribune«, lista, ki je zelo blizu ameriškemu zunanjemu ministrstvu (njegov lastnik je ameriški ambasador v Londonu), da neke osebnosti iz Atlantskega pakta privatno govore, da bi, če bi sprejeli francosko zahtevo, »raztrgali dogovor in začeli vse znova«. Pariški »Le Monde« pa piše, da je podobna mnenja slišati tudi v »različnih ambasadah« v Parizu, kjer ostro kritizirajo politiko de Gaulla kot nerealistično.

Ne glede na to, kakšen je odmev na zahteve Pariza, lahko rečemo, da so imeli prav tisti, ki so pred meseci trdili, da se stari general ne bo zadovoljil z vlogo svojih predhodnikov pa naj si bo v evropski ali v mednarodni politiki Francije.

GRAJSKE vertikale

Dvoje očk si je utiralo pogled skozi zamegleno okno.

Trojica na postelji je vlekla »špano«.

Najmlajši Mirko je zrl za drdrajočim vlakom in Savo, ki se je izgubljala na ovinku.

Na pomlad je prišel sem — »kriminalec« so mu dejali v šoli — v poboljševalnico. Mineva jesen.

Kje je pismo?

Noč ga je pregnala na posteljo. Skozi pramen luči je sledil muhama, ki sta se podili po stropu in razmišljal.

Je mati bolna? Ali oče še naprej popiva? Ima sestra še tistega? Zakaj ne pišejo?

Nekoč so lepo živeli. Bili so v hiši ob reki, naokoli so zelenela drevesa, in z očetom se je igral slepe miši. Hodil je v prvi razred, bil je priden učenec, oče se je ponašal z njim. Potem je zbolela mati. Oče se je vdal v pijačo in zmedle so ga druge ženske. Pozno ponoči je prihajal domov, robantil in pretepal. Grozil je okolici. Tako se je nekega dne ob hiši pri reki ustavil koleselj. Mirku so polzele po obrazu debele solze, ko je spravljal na cizo čevlje in stole, in pomagal materi iz hiše. Oče je klel. Konjič je topotal po prazni cesti, navkreber, na grič nad krajem.

Star, siv, grad.

Mirko se ga je že nekoč od daleč bal. Plašno se je stiskal k starejšim, ko so stopali pod obokanimi zidovi.

Naslednje dni je postal njegov gospodar. 35 otrok na njem ga je sprejelo v svojo vojsko. 35 otrok je znova pretaknilo vsak kotiček na njem. 35 otrok družin, ki »niso za spodobno življenje«, je našlo tu svoj eldorado.

Franci je videl Micko, ki se je pod oknom poljubljala s Tonetom, ob plači so poskušale pretep Grčavka, Malka in Micka. Poslušali so in željno lovili besede o vlačugah in vlačugarjih. Mame so se psovale in pulile zaradi stopnic in vode in zaradi dedcev...

Otroci so imeli svoje skrbi. Kje dobiti nožiče za rezljanje lokov? Videli so sošolca Toneta iz Doline. Čudovit nož je imel. Kdo mu ga bo izmaknil? V kinu je kavbojka. Kdor nima denarja, naj se znajde, jih je tolažil poveljnik »Črni Jim«.

— Jutri gremo v napad na Veliko skalo. Vseh 35!

Bilo je čudovito. Mirko je lahko pozabil na domačo nalogo, na učenje. Veselil se je, da je lahko zgasnil iz mračnih zidov, od pijanega očeta.

Tudi prve naloge, ki mu jo je dal Jim, se je razveselil. Nič hudega. Metki bo v šoli izmaknil lepo, novo peresnico!

Uspelo je. Ker je uspelo, so se vrstile nove naloge. Tu se zgodba konča in začne s šolskim začetkom o »kriminalu«.

Marko stopa na novo pot življenja. Postal bo ključavničar. Toda že zdaj se nečesa jasno zaveda.

Na grad, med tiste tipe, nikoli več!

Čaka, kdaj bo tu srečal Črnega Jima. Morda tega ne bo doživel. Morda bo Jimu šele velikemu spodletelo na krivi poti...

Mirko sanja o lepi, beli hiši ob reki.

Rad pa bi nekoč tudi povedal, da nimajo prav tisti, ki mislijo, da bodo z naseljevanjem na grad rešili mesto problema, ki ga dela pijanost in zanikrnost v družini, združena pa se še bolj bohoti.

-jak

Ne se prenagliti

V nekaterih občinah je precej močna težnja, da bi likvidirali manjša obrtna in gostinska podjetja družbenega sektorja in jih dali v upravljanje zasebnikom. To potrebo utemeljujejo z ugotovitvijo, da manjša podjetja ustvarjajo pičel dohodek, s katerim ne morejo kriti minimalnih osebnih dohodkov zaposlenih, kar nalaga občini neljube obveznosti, ki se jim lahko izogne. Čemu si delati sive lase s temi podjetji, pravijo, ko pa jih lahko mirne vesti opustimo in nadomestimo z zasebnimi delavnicami oziroma gostišči, ki bodo stalno večala dohodek občine, ker bodo obdavčena progresivno?

V senovski občini so imenovali posebno komisijo, ki je pregledala čevljarsko in krojaško delavnico ter gostinsko podjetje v Brestanici. Mimo objektivnih je ugotovila tudi subjektivne vzroke za slabo poslovanje podjetij. Ko bi človek pri branju poročila pričakoval predloge za postopno odstranjevanje vseh vzrokov, ki onemogočajo boljše poslovanje, komisija na zaključku predlaga občini, da dá obrtne delavnice in gostišča v upravljanje zasebnikom.

Na seji občinskega ljudskega odbora v Hrastniku pa so se drugače lotili reševanja tega problema, ki so mu posvetili več ur zelo živahne in konstruktivne razprave. Pri tem pa je zanimivo, da že koj v začetku niso izhajali s stališča, da je edini izhod iz težav obrtnih podjetij v »privatni iniciativi«, ampak so skušali najti drugačno zdravilo. Za krojaško delavnico so na primer ugotovili, da bo lahko uspešno premagala težave, ki se pojavljajo zaradi poplave cenenih konfekcijskih izdelkov raznih tovarn, če si bo stalno prizadevala izboljšati kakovost in poceniti svoje izdelke oziroma storitve. Glede gostišča »Potrošnik« pa so ugotovili, da bo treba izboljšati sistem nagrajevanja in notranjo organizacijo dela. Nikomur pa ni prišlo niti na misel, da bi obrtne delavnice in gostišča morala preiti iz družbenega upravljanja v privatni sektor.

V Brežicah so, ko so razpravljali o pocenitvi mesa, računali tudi z možnostjo, da bodo mesnice zaradi tega imele izgubo. Delovni kolektiv mesarskega podjetja pa je še ob pravem času dobil opozorilo, da je morebitno izgubo treba preprečiti z zmanjšanjem zaposlenih, z znižanjem režijskih stroškov in na druge načine, ne pa na račun občine, kar posredno prizadene tudi potrošnika.

V slabem poslovanju nekaterih manjših podjetij je nedvomno več subjektivnih kot pa objektivnih vzrokov. Poznam primer zasebnega gostišča, ki se je pod vodstvom iste osebe naenkrat razcvetelo, medtem ko je prej pod firmo socialističnega gostišča komaj životarilo. Čez noč se je vse spremenilo: odnos do gostov, higiena, izbira vin v točilnici, jedilni list in še marsikaj. Kje pa je bila prej tolikšna iniciativa? Nekdanji poslovodja, sedaj privatni gostilničar, je prej s slabim poslovanjem očitno dokazoval, da se socialistični obrat ne obnese. To je delal tako spretno, da je naposled prepričal odgovorne činitelje, da je rešitev iz zagate samo v tem, da v firmo vstavi svoje ime, kar naj bi mu dalo bolj proste roke in omogočilo sprostitev vseh svojih sposobnosti in iniciative. To se namreč sedaj izplača, ker gre samo za njegovo korist!?

Nedavno sem imel možnost primerjati dve sorodni obrtni delavnici, ki poslujeta pod istimi pogoji, a dosegata zelo različni učinek. Prva delavnica zaposluje ljudi, ki so navezani nanjo samo zaradi otroških dodatkov in brezplačnega zdravljenja, medtem ko je njihov glavni vir dohodka šušmarjenje v prostem času. Razumljivo, da ta delavnica komaj životari. V drugi delavnici pa ljudje povezujejo svojo bodočnost s prihodnostjo podjetja, zato jim ni vseeno, kako posluje in kakšen dohodek ustvarja. Z majhnimi sredstvi čedalje bolj razširja svojo dejavnost in zaposluje vedno več ljudi.

Ljudi, ki skušajo s slabim poslovanjem dokazati neuspešnost družbenega sektorja, pri tem pa zasledujejo svoje sebične koristi, ne bi smeli nagraditi, ampak kaznovati!

Po vseh naših rudnikih se začenja bitka za dosego plana. Treba bo pohiteti in nadoknaditi zamujene dni.

Halo, oglaša se radio klub Sevnica

Pred nekaj leti so v Sevnici ustanovili radio klub. Spomin je ohranil le še bistvenost, da je štel 40 ljudi. Zbrali so se zlasti mladi Sevničani, ki na večer in popoldne niso imeli kam. Med njimi pa je bilo tudi nekaj omahljivcev, ki so sanjali že prvi večer o samostojnem oddajniku, o klicih. Ti so sami po nekaj dneh odcepali. Večina je vztrajala. Tako hitro seveda tudi pri radioamaterjih ne gre. Najprej se je bilo treba dodobra spoznati z mnogimi zapletenimi rečmi, šele potem so se lahko odločili za velik podvig. Letošnjo pomlad se je na seji LT rodil sklep o zgraditvi lastnega oddajnika! Že prej pa so marljivi radioamaterji napravili majhen tricevni sprejemnik. S strokovno pomočjo so si uredili amaterski primopredajnik, nekaj pa se jih je priglasilo za radio amaterski A izpit.

Sevniška Ljudska tehnika, v katere okrilje sodi radio klub, pa ima še nekaj delavnih sekcij.

FOTO KLUB. — Zanimanje za fotoamaterski klub čedalje bolj raste. Njegovi člani so v zadnjem času napravili že nekaj uspelih posnetkov, vsekakor pa bo lahko njihovo delo še plodnejše, ko se bo izpopolnila tudi oprema.

ELEKTROTEHNIŠKI krožek je imel predavanja o hišni napeljavi in pomenu varovalk, o gospodinjskih aparatih itd. — Zadnje čase je njegova dejavnost omrtvičena zaradi pomanjkanja predavateljev.

LJUDSKA TEHNIKA skrbi tudi za popularizacijo tehnike v šolah. Za učitelje je pripravila posebne seminarje o učenju ročnih spretnosti.

Člani KMETIJSKO-STROJNE sekcije so se spoznali s kmečkimi stroji in z njihovo uporabo, imeli pa so tudi nekaj predavanj.

LJUDSKA TEHNIKA skrbi tudi za popularizacijo tehnike v šolah. Za učitelje je pripravila posebne seminarje o učenju ročnih spretnosti. V Sevnici bodo začeli graditi tudi dve novi šolski delavnici, pri Savski šoli in pri šoli na trgu.

Ta teden v Zagorju:

Začetek študija po osnovnih organizacijah

V torek se je po vseh zagorskih osnovnih organizacijah začel redni študij gradiva VII. kongresa in programa ZKJ. Pred dobrimi štirinajstimi dnevi so se namreč na Izlakah končali seminarji za predavatelje kongresnega gradiva, ki bodo zdaj posredovali pridobljeno znanje in izkušnje vsemu članstvu ZK zagorske občine. Sicer so že doslej po zagorskih osnovnih organizacijah pridno obravnavali gradivo VII. kongresa, izbrane teme, ki jih bodo začeli predelovati ta teden, pa bodo dale članstvu ZK podrobnejšo in temeljitejšo podlago za individualni študij.

Občinski komite ZKJ je celotno gradivo VII. kongresa in programa ZKJ porazdelil na enajst tem, ki jih bodo komunisti zagorske občine predelali do konca aprila 1959. Da pa obravnavanje gradiva ne bi bilo študijsko, je občinski komite opozoril na nekatere slabosti dosedanjega obravnavanja kongresnega gradiva. Ne sme se namreč ponoviti stara praksa, da je temo prevzel le en član, ostali komunisti pa so nepripravljeni stali pasivno ob strani. Študij bo kvaliteten in temeljit le tedaj, če bo vsakdo prispeval s svojim znanjem in mnenjem.

Vse to kaže, da se občinski komite ZK zaveda nevarnosti, ki bi jih utegnil povzročiti kampanjski način študija, in sodi potem takem za potrebno opozoriti vodstva osnovnih organizacij ZK kot vse ostale komuniste na dosedanje slabosti študija. Zaradi tega bo bržčas obravnavanje programa ZKJ v zagorskih osnovnih organizacijah zdaj mnogo boljše in kvalitetnejše, seveda, kolikor bodo pri tem sodelovali vsi komunisti.

M. V.

Kjer je bilo včasih skalovje, teče danes gladka bela cesta

BILA STA PRIJATELJA

Poznala sta se. Oba sta bila doma iz iste stare, ozke ulice. Skupaj sta se igrala na vedno enakem kupu peska, na starem otroškem mestu sredi senčnega dvorišča.

Grega je bil nekoliko starejši od Toma. Ko sta zrasla za šolo, sta se ločila. Grega se je selil na deželo, Tomo je ostal.

Po dolgih letih sta se našla. Študenta. Bila sta stara prijatelja. Rada sta se srečala. Rada govorila.

Grega je diplomiral. Grega je postal inženir. Tomo je bil študent.

Srečala sta se na cesti. Grega je tiho, vzneseno odzdravil. Tomo bi rad govoril, Gregi se je mudilo.

Srečala sta se v restavraciji. Tomo ga je klical, Grega ga je preslišal in se umaknil.

— Prokleta šleva, je govoril Tomo prijateljem. Figa in njegov ing.

Tomo in Jože sta bila dobra prijatelja. Znala sta čvekati, na cesti sta se ustavljala. Tomo je imel čas in vedno dovolj novic.

Jože je srečal dr. Toma. Prijatelja Toma. Pozdravil ga je na prazni ulici. Doktor je zrl predse, vrat je ostal vzravnan, ko je odzdravil.

Jože je majal z glavo za njim in ni nič rekel.

* * *

Ivan je bil zidar. Dober zidar. V oddaljenem mestu je imel dekle. Zdaj leži v bolniški postelji in nikoli več ne bo zidar. Bere z okorno roko napisano pismo iz oddaljenega mesta.

»Kaj te je, dragi Ivan, gnalo pod tista strašna kolesa? Ali si res verjel čvekarijam, ki so jih polna nekatera stara in mlada usta. Saj poznaš našega Anzka, bratranca strica Toneta? In mene poznaš! Ali nič več ne veš, kako je bilo zadnjič, pod jelšo? Vsa globača je cvetela. S kovčkoma sva bila drug ob drugem. Poljubil si me. Še nikoli tako močno in ljubeče. Jaz sem ti vrnila in obljubila sva si večno zvestobo. Kako si mogel pozabiti? To tudi veš. Ko prideva nekoliko do denarja, sva dejala, se poročiva. Kupila bova hišo in nekaj dreves in zemlje. In dvoje otrok bova imela: Nežo in Ivana. Tudi to sva dejala. Ptički so peli in bila je rosa. Sonce je vzhajalo. Bilo je rajsko. Vedno si pri meni. Ne morem si misliti, da bi te zamenjala z našim Anzkom ali komerkoli na svetu. Kako si mogel ti misliti na to? Zakaj si tako obupal? Kmalu ozdravi! Čakam te, prosim zate. Spet bo lepo...«

Ivan je zatisnil oči. Strclja na nogah sta ga čudno zaskelela.

* * *

Bil je avstrijski vojak in kovač. Bil je dober mož in oče. Naposled je bil dobri stric iz ozke ulice.

V prikletju tronadstropnice je stanoval. Vsako jutro in popoldne je trepljal s palico na sprehod. Na večer je legel z otroki.

1941. je izgubil ženo, 1943. je edinega sina poklicala vojska. Njegovo sliko in njegovo poslednje pismo iz Rusije je imel vedno pri sebi. Njegov sin Jože. Bil je študent. Nikoli več se ni vrnil, pa tudi nihče ni nikoli povedal, da je mrtev.

Stari ni izgubil vere. Na pomlad ga je čakal na klopi pred hišo, na zimo in ob dežju ob prašnem oknu mračne sobe. Ušesa so venomer prisluškovala, da bi slišala prve korake dobrega fanta. Slišali smo ga, kako je kašljal in se jezil nad svojo dušo. Bil je zaprt sam vase, tih. Mi smo ga imeli radi. Nikoli mu nismo ubili upanja. Preveč se nam je smililo njegovo izmučeno telo.

Ko sem zadnjič spet obiskal našo ozko ulico, nisem več slišal njegovih drsajočih korakov in težkega kašlja. Pred nekaj dnevi ga je odpeljal črni furgon — so mi povedali.

Še zadnjo uro je ostal zvest svoji veliki želji in veri: vse svoje je zapustil sinu.

Pustil je škripajočo in črvivo posteljo in skrinjo. In sinovo sliko in njegovo poslednje pismo.

JANOŠ MIZAR

Rudna bogastva v Zasavju *nekoč in danes*

Kadar čujemo besedo Zasavje, tedaj se gotovo spomnimo zasavskih rudnikov premoga in mislimo pri tem na Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, ki je znani kot glavni zasavski rudniki premoga. Razen teh rudnikov pa deluje v naši dolini še rudnik Litija, ki pošilja iz podzemeljskih rovov v hribu Sitarjevcu nad Litijo barit, tega uporablja v glavnem kemična industrija.

NE LE PREMOG, TEMVEČ TUDI ODLIČNI APNENEC

Razen premoga in barita pa slovi naše Zasavje tudi po odličnem apnencu, ki ga štejemo tudi v rudninstvo. Najbolj znana tovarna apna je v Kresnicah v litijski občini, ki kopije odlične vrste apnenec v hribu Zapodju, na meji med Zasavjem in Moravško dolino. Enakovreden apnenec pa dobivamo tudi še na drugih krajih našega Zasavja. Poleg železniške postaje Zagorje ob Savi deluje več apnenčevih peči, ki zalagajo svoje odjemalce širom na okrog z odličnim apnom.

INŽ. FRANC MALOVRH JE NAŠEL PRVO RUDARSKO LISTINO V LJUBLJANSKEM DRŽAVNEM ARHIVU

Premog kopljejo organizirano v naši dolini šele dobrih dve sto let. Zagorski inženir Franc Malovrh, zdaj že v pokoju rudarski publicist, mi je ob neki priliki ves srečen pripovedoval, da je odkril v Državnem arhivu v Ljubljani listino, ki potrjuje, da je začel delovati prvi zasavski premogokop v Pešenku pri Zagorju dne 11. novembra 1955, ko je dobil takratni slovenski podjetnik Franc Rakovec iz Rakovice pri Kranju na Gorenjskem zadevno državno listino, ki mu je dovoljevala izkop premoga v zagorskem rudniškem revirju. Ta akt je ustanovna listina zasavskega premogarstva.

Kranjski rojak Rakovec je postal pozneje tovdalec in je dobil baronski naslov, svoje ime pa je spremenil v Raigersfeldt.

Podelitvena listina je napisana po tedanjem običaju v nemškem jeziku in se glasi v slovenskem prevodu takole:

»V cesarličnem imenu itd. in zaradi pomnožitve cesarsko-kraljevskih in deležnoknežjih komornih dohodkov, je bilo danes (v Ljubljani dne 11. novembra 1755) visokoblagorodnemu gospodu Francu baronu plemenitemu Raigersfeldtu na njegovo pismeno prošnjo dovoljeno, da sme lomiti premog na hribu Pešenku pri Zagorju ob Savi... itd.«

O ZASAVSKEM PREMOGU — »ZMAJEVI KRVI« JE PISAL ŽE VALVASOR

Naš vrli zgodovinar Janez Vajkard Valvasor (1641–1693), ki je živel in deloval na Bogenšperku, uro hoda od Litije, na previsu Zasavja in Dolenjske, je zapisal že leta 1689, da so našli zasavski kmetje prvi premog v hribovski vasi Strahole, pod hribom Jablanškom v zagorski dolini. Neuki domačini so imenovali prvi premog »Zmajevo kri«, ker je bila tedaj razširjena ljudska pravljica o velikih zmajih, ki so živeli v davni preteklosti v naši dolini. Stari naseljenci naše doline so te zmaje pobili v ostrih spopadih in velike zverine so ob pokolju potočile mnogo črne krvi, ki se je strdila, in iz te je nastala posebna ruda: zmajeva kri... naš premog...

Za časa Valvasorja so kopali takratni ranocelniki, padarji pa tudi apotekarji in razni vrači zmajevo kri kar na zemeljski površini, niso pa jo uporabljali za kurjavo, temveč le v zdravilne namene, predvsem za zdravljenje bolne živine.

FRANCOZ BALTAZAR HACQUET NI VEDEL ZA PREMOG V ZASAVJU

Kakih sto let za Valvasorjem je prihajal v naše Zasavje francoski znanstvenik in publicist Baltazar Hacquet (1739–1815), ki se je rodil v kraju Le Conquete v Bretaniji, in je bil po poklicu zdravnik, iz lastnega nagiba pa se je zanimal za prirodoslovne vede. Bil je tudi mineralog in botanik. Nekaj let je živel tudi na tedanjem Kranjskem, ko je prišel leta 1766 med rudarje v Idriji, kjer je bil zdravnik. Tam je ostal šest let, nato pa je bil nameščen v Ljubljani kot profesor anatomije. Hacquet je sistematično hodil po slovenski zemlji in jo vsestransko proučeval. Zašel je tudi v naše Zasavje in je dobro poznal Kum in druge kraje in hribe. Vsa dognanja, ki jih je spoznal na Kranjskem, je objavil v svoji znameniti knjigi »Orictographia carniolica«. To delo obsega štiri zvezke, ki so izhajali v letih 1778 do 1789.

Hacquetova Orictographia je danes knjižna redkost, meni jo je omogočil prizadevni ljubljanski antikvar-bibliograf tov. Štefan Tausig, šef Cankarjevega antikvariata na Miklošičevi cesti.

Zanimivo je, da nima Baltazar Hacquet na geograški karti rudnih ležišč Zasavja zapisanih premogovnih skladov ne v Zagorju, ne v Trbovljah in ne v Hrastniku, pač pa navaja celo apnenčeve sklade v Radečah in na nekaterih drugih mestih naše doline. In to karto rudnih ležišč je izdelal pred borimi dve sto leti slavni publicist svetovnega slovesa.

ŽELEZARSTVO JE BILO ŽE V DAVNIH ČASIH POMEMBNO V NAŠEM ZASAVJU

Razen premoga in apnenca je slovelo naše Zasavje še svoje čase tudi po železni rudi. Železne rude z bolj pičlo količino železa je sicer še danes v mnogih krajih precej. Davni naselniki železne dobe so pobirali železno rudo kar na zemeljski površini in se jim ni bilo treba spuščati za rudo v zemeljske globine, kakor danes.

PRVA KOSA V NAŠI DOLINI

Med najstarejše železne rudnike v našem Zasavju štejemo Vintarjevško dolino v litijski občini. Do tja potrebuješ dobro uro hoda skozi Šmartno in mimo Črnega potoka. Skozi to dolino je pred tisočletji vodila tudi jantarska pot od Severnega morja, nato mimo hribov med Zagorjem in Vačami, pa mimo Ponovič in Litije, skozi Šmartno in Vintarjevec, do Stične na Dolenjskem, kjer se je en krak jantarske poti odcepil proti Rimu, drugi pa proti Balkanu in v Grčijo.

V poletju leta 1951 je šmarski domačin dr. France Stare, univerzitetni profesor iz Ljubljane, kopal v imenu Slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Vintarjecu in je našel pri svojih raziskovalnih delih, kjer so mu pomagali mladi arheologi ljubljanske Univerze, sledove starodavnih topilnic železa pa tudi nekaj izredno starih izdelkov iz železa, med drugim tudi koso, ki je gotovo ena izmed najstarejših kos, ki so jih uporabljali davni zasavski naselniki pri svojem delu.

ŽELEZNO RUDO SO VOZILI V RUDNIH KOŠIH V PASJEK

Železno rudo pa so kopali v starodavnih časih tudi na Preski nad Litijo, kjer doseže cesta Litija — Šmartno — Radeče najvišji vzpon (800 m) in se tam prevrže litijska občina na področje radeške občine.

Na Preski nakopano železno rudo so takratni kopači —rudarji nakladali na posebne pletene vozove in so jo nato vozili s Preske mimo Glinjeka in Slopa ter Polšnika skozi Tepe v Pasješko dolino, kjer je delovala takrat železarska topilnica. Znani kmečki gospodar in tesar Andrej Medved, ki je domačin iz Tep pri Polšniku, mi je ob nedavnem srečanju pripovedoval, da pravijo v njihovem okolišu še danes takim vozem s pletenim košem »rudni koš«, v spomin na tiste čase, ko so njihovi predniki vozili na takih vozovih železno rudo s Preske v pasješko topilnico.

ŽELEZOKOP V RADEŠKI OKOLICI IN V DOLINI SOPOTE

V davnih stoletjih pa so kopali železno rudo tudi v drugih krajih našega Zasavja, med drugim tudi v okolici Radeč pri Zidanem mostu. V sredini XVI. stoletja je dobil v letu 1588 pravico za rudarsko podjetje Jurij Gaisperg (= Gajšperk) iz Radeč. Ker je imel ta železokop v bližini okolice dovolj kuriva na razpolago, saj so tam okrog obsežni gozdovi, je železarstvo v Radečah lepo uspevalo.

Ta radeška topilnica je dobivala železno rudo iz Svibnega v dolini Sopote, ki jo obdaja od severa 1219 m visoki Kum, od južne strani pa Jatna (851 m).

Podjetni Gašperk je železno rudo, ki jo je nakopal v radeški okolici in v Svibnjem, 10 km od Save reke Save, nakladal tudi na ladje in jo je prodajal v druge kraje.

Gajšperkov železokop v okolici Radeč pa ni imel sreče za dolgoletni obstoj. Že sedem let po ustanovitvi je nenadni požar uničil vse naprave, nakar je ta železarna prenehala z izkopom železne rude.

Jože Župančič

HALO, 91!

ki pomembni organizaciji lahko vpliva na manjši mesečni zaslužek? — A. Z., Videm-Krško.

Saj sami veste, da ne more.

Zakaj v Zasavskem tedniku ni več radijskega programa. Upam, da bom dočakala odgovor. — Bralka iz Videm-Krškega.

Radijski spored je spet našel pot v naš list!

Zadnjič sem ugibal in ugibal, kje ob Jadranu imamo najmodernejši hotel, pa nisem prišel do zaključka. Morda imate vi pri rokah podatke o tem

Najnovejša vest: hotel »Excelsior« v Dubrovniku bo skoro najmodernejši hotel na Jadranu! — Pred kratkim so ga začeli preurejati/ njegov novi del pa že dograjujejo. Skupaj bo lahko sprejel 314 gostov.

„Zeleno zlato" tudi v Kompolju

Kmetijska zadruga v Sevnici je že izdelala načrt za 6 ha hmeljišča, za katerega so dobri pogoji — baje nič slabši kot v Savinjski dolini — zlasti v Kompolju. Vtem ko elaborat čaka potrditve, zadruga že pripravlja drogove, gnoj in vse drugo, kar je potrebno za ureditev sodobnega hmeljišča. Če bo šlo vse po sreči, bodo hmelj posadili že letos, drugače pa takoj spomladi. Hkrati bodo začeli seveda tudi z gradnjo sušilnice, brez katere ni naprednega hmeljarstva.

CENE TUDI V IZLOŽBO

V Sevnici sem se spomnil vprašanja nekega bralca našega časnika, ki je želel, da mu v rubriki »Halo, 91!« odgovorimo, če je sevniški trgovinski mreži res vse prav. Imelo me je, da bi naredil kontrolni pregled v kaki trgovini in tako ustregel želji bralca, toda — žal — te pravice nimam. Zadovoljil sem se z ogledovanjem izložb — nekatere so zelo okusne, a tudi prav siromašnih ne manjka — kajti za tako kontrolo ni potrebno posebno dovoljenje. Ugotovil sem, da blago v dveh izložbah ni bilo označeno s cenami. Morda je to tisto, kar je želel vedeti naš bralec, ali pa celo še kaj hujšega? Škoda, da se ne more zateči po nasvet k tržnemu inšpektorju, ki ga sevniška občina sploh nima, medtem ko je okrajni inšpektor predaleč...

ZGRADILI BODO PREDELOVALNI MESARSKI OBRAT

Še letos bodo začeli z gradnjo predelovalnega mesarskega obrata, v katerem bodo poleg klavniških prostorov tudi mesnica, trgovina s sadjem in zelenjavo ter drugi lokali. Tak obrat je Sevnici že dolgo potreben, vendar doslej ni bilo ne sredstev ne drugih možnosti, da bi ga zgradili. Sedaj pa so se naposled odločili, da bodo začeli uresničevati davno željo, recimo raje potrebo, Sevničanov.

SEJMI ALI DOGONSKA MESTA

Za živinorejo — pravijo kmetijski strokovnjaki — bi bilo vsekakor bolje, da bi namesto sejmov uvedli dogonska mesta. To bi namreč zadrugam omogočilo, da bi vodile pametno politiko pri odkupu živine in preprečile, da ne bi šla v zakol tudi plemenska živina, kakor se to sedaj še vedno dogaja. Živinorejci pa so mnenja, da večjih sejmov v Sevnici ne bi kazalo odpraviti, ker je z njimi tesno povezana tudi ostala dejavnost (trgovina, gostinstvo in pod.). Sejmi predstavljajo za Sevnico tudi nepogrešljiv dohodek, zato naj bi še naprej obstajali. Razen njih pa se lahko uvedejo tudi dogonska mesta, kjer bi zadruga lahko odkupovala živino za zakol izvoz ali pleme.

—š—

Pepče pripoveduje...

— Kam? — sem preteklo nedeljo v Sevnici vprašal dobrega znanca. Videti je bilo, da se mu hudo mudi, saj se je kar kadilo za njim.

— K maši, že tako sem pozen!

???

— Zdaj ne utegnem, počakaj me po maši, pa ti vse razložim. Sklenil sem naglo opraviti v Šmarju, toda glej ga spaka, ko potrkam na vrata svojega znanca, mi žena pove, da je odšel k maši. Moral sem napraviti dokaj začuden obraz, ko so mi tudi v sosednjem stanovanju povedali, da moža ni doma, da pa bo kmalu maše konec in da naj kar počakam.

Uganka je bila kmalu razvozlana: oba znanca sta mi smeje razložila, da so ljudje pač prisiljeni obiskovati službo božjo, ker se v Sevnici berejo najrazličnejši občinski razglasi po sveti maš., za to določene oglasne table po vaseh pa največkrat samevajo ,ker se občini ne zdi potrebno nabiti nanje svoje odloke in obvestila.

Tako zdaj staro in mlado hodi ob nedeljah v cerkev, po maši pa posluša obvestila oblasti. Tako sem bil navdušen, da sem sklenil vsem občinam predlagati ta način obveščanja ljudi. Stvar je zelo poceni in vselej zadene v črno.

Ni še tako dolgo tega ko sem bil v Sopoti, kjer sem se lačen ustavil pri zasebnem gostilničarju. S prijateljem sva naročila deset kdg salame in nekaj za grlo poplakniti. Res, salama je bila menda Gavrilovićeva, za to mi je šla v slast. Toda, glej ga vraga, tudi račun je bil tako slasten, da sem bil sit teden dni. Gostilničarka mi je namreč zaračunala tistih deset, največ 13 dek suhe salame, tri sto din. Ker sem protestiral, mi je sladko odvrnila, da je salama pač draga, ekaj pa mora tudi zaslužiti. Nazaj grede sem blagroval zasebne birte, ki na tako lahek način služijo denarce, Gavrilovićevo salamo pa ne bom nikdar več jedel, ker so mi doma v Trbovljah trgovci povedali, da sem plačal trikratno ceno.

Še v Zagorje sem skočil, kjer sem poučil predsednika Avto-moto društva, da motorno kolo ni njegova last, marveč društva, in naj zatorej tu pa tam le da kolo tudi ostalim članom, ki imajo potreben vozniški izpit, ne pa da jih »farba«, da mora biti vedno še en član odbora zraven, če se hoče član peljati. To zavoljo tega, ker se on navadno vozi sam, brez drugega člana upravnega odbora. Upam, da bo moje opozorilo zaleglo, če ne bom moral potrkati na kaka druga vrata.

Drugače, ljubi bralci, nič novega. Gripa spet razsaja zato se lekarnarji bojijo, da bi zmanjkalo antibiotikov. Mislim, da jih ne bo, kot ne bo zmanjkalo »šnopsa«, s katerim si večina preganja to nadležno bolezen.

Pa na svidenje!

Vaš Pepče

Trboveljčani radi bero

NAJBOLJ RAZŠIRJENI SO TT, ZASAVSKI TEDNIK, SLOVENSKI POROČEVALEC IN UPOKOJENEC

Že v naslovu pravimo, da Trboveljčani radi berejo, in to drži, saj je po nepopolnih podatkih v Trbovljah naročnikov in kupovalcev raznih časnikov in revij 13.336. Največ se proda v kraju TT (Tedenska tribuna), in sicer 2.200 izvodov v kolportaži, naročnikov pa je 125. Sledi Upokojenec z 2.448 izvodi, naš Zasavski tednik v 2.003 izvodih, Slovenski poročevalec v 1720 izvodih in Ljudska pravica v 808 izvodih. Revija »Naša žena« prihaja v Trbovlje v 725 izvodih, revijo »Tovariš« prejema 200 ljudi in Ljubljanski dnevnik 237 izvodov. »Poleta« se proda pri nas 400 izvodov v kolportaži, po pošti pa ga dobiva 48 naročnikov.

Tudi hrvatski tednik »Vjesnik u sredu« prebirajo Trboveljčani. Okrog 170 izvodov ga gre v kolportaži, 30 pa je naročenih na list po pošti.

Pri ostalih listih je razširjenost od 300 izvodov navzdol. »Pavliha« ima sicer samo 25 naročnikov, mnogo pa se ga proda v kolportaži. Razen tega se časniki prodajajo tudi po trafikah in zato navedeni podatki niso čisto zanesljivi. Drži pa, da je pri nas vsak volivec naročen najmanj na en časnik ali revijo.

Prejšnji teden smo brali, da je v Jugoslaviji že 1 milijon radijskih aparatov. V Trbovljah je radijskih sprejemnikov 3.484, tako da bi lahko trdili, da ima radioaparat skoro vsaka družina.

Če pogledamo samo na številko 13.346 raznih časnikov in revij ter 3.484 radijskih sprejemnikov ter okrog 10 televizijskih aparatov, potem drži, da Trboveljčani radi berejo časnike in poslušajo radio, s katerimi se seznanjajo z dogodki po svetu in doma.

Artičanom se je želja izpolnila

Takšne slavnosti, kakršna je bila prejšnjo nedeljo v Artičah, že dolgo ni bilo. Končno se nam je izpolnila večdesetletna želja: po ceveh je pritekla pitna voda. Možje in žene, zbrani okrog pipe, skoraj niso verjeli, da je res. Vsak si je naročil kozarec vode in jo poskušal, kakor se poskuša vino ob dobri letini.

Slovesne otvoritve vodovoda v kraju so se udeležili predstavniki političnih in oblastnih forumov iz Brežic, predstavniki Celuloze iz Vidma-Krškega, RK in inženirji iz Ljubljane, ki so postavili temeljni kamen te gradnje. Zbralo se je tudi precejšnje število domačinov in ljudi iz bližnje okolice.

Najzaslužnejši pri gradnji vodovoda je odpri vodovodno pipo

Slovesnost je odpri tovariš Mihael Haler iz Artič, ki je med ostalim očrtal zgodovino borbe za pitno vodo v Artičah. Zahvalil se je v imenu domačinov vsem, ki so kakor koli doprinesli k izgradnji vodovoda, predvsem občinskemu ljudskemu odboru iz Brežic, Rdečemu križu in Celulozi. Omenil je tudi pionirje, ki so se izkazali na dan slavja in s svojo pomočjo prispevali k pravočasni izgotovitvi zaključnih del. Sami Artičani so s svojim prostovoljnim delom prihranili milijon dinarjev.

Glavno delo je opravljeno, treba pa bo še precej truda, da bo pitna voda stekla po celih Artičah. — Vsa dela nameravajo dokončno izvršiti prihodnjo spomlad.

Z. M.

Zagorska kronika

Žalne komemoracije. — Kakor vsako leto, tako je tudi letos organizacija Zveze borcev NOV iz Zagorja ob Savi pripravila na dan mrtvih žalno komemoracijo na kraju, kjer so maja 1944 leta Nemci ustrelili 19 talcev, ob spomeniku padlih iz prve svetovne vojne in na zagorskem pokopališču ob spomeniku ustreljenih talcev. Žal je deževno vreme preprečilo še večjo udeležbo. Razen polaganja vencev, ki so ga organizirale zagorske politične in družbene organizacije, je ob vseh komemoracijah sodeloval še moški pevski zbor in godba na pihala zagorske »Svobode«. — 1. novembra dopoldne pa je bila enaka spominska slovesnost tudi ob spomeniku padlih borcev na Lokah pri Zagorju. Tu se je žalnega slavja udeležilo precej Ločanov in Kisovčanov. — V dneh pred 1. novembrom so učenci zagorskih osnovnih šol lepo okrasili grobove prvoborcev in žrtev fašističnega nasilja na zagorskem pokopališču.

Imenovan je gradbeni odbor za gradnjo nove osnovne šole v Zagorju ob Savi. — Nova osnovna šola za zagorski okoliš je že nekaj let predmet razprav Zagorjanov. Vse doslej pa je ostalo le pri govorjenju. Zato je nedavno tega občinski ljudski odbor Zagorje že imenoval gradbeni odbor za gradnjo nove osnovne šole Zagorje. V njem so Alojz Guzaj (predsednik) France Klun (tajnik) in člani Bogomil Gostiša, Ciril Garantini, Anica Zupan, Alojz Kovše, France Kojnik in Alojz Kranjc.

Obratno terenska organizacija Ljudske mladine v Lokah — Kisovcu že dobro dela. — Čeprav je bila ta osnovna organizacija šele pred kratkim ustanovljena moramo reči, da že dobro dela. Vrsta uspelih in številčno dobro uspelih članskih sestankov je nesporno tudi dober dokaz za to. Program dela je pisan. Tako nameravajo sami lepo proslaviti 29. november, zgradili bodo igrišče za odbojko, naštudirali dramsko delo, pripravili veseli večer, pomagali pri urejanju novega nogometnega igrišča itd. Prav tako so se domenili, da bodo že v tem mesecu pričeli z rednim obveznim študijem. Na zadnjem članskem sestanku, na katerem so razdelili mladincem in mladinkam tudi mladinske izkaznice, pa so se podrobneje pomenili o programu politično-ideološkega dela in o aktualnih nalogah. Razen tega pa so 11 mladincev in mladink predlagali za sprejem v Zvezo komunistov Jugoslavije. Vse kaže, da bodo v bližnji prihodnosti na Lokah - Kisovcu ustanovili tudi klub mladih proizvajalcev, ki ima vse možnosti za uspešno delo. Naj še zapišem, da temu mladinskemu aktivu nudita kar največjo pomoč tako rajonski odbor SZDL Loke - Kisovec kot delavsko prosvetno društvo »Svoboda«.

Zagorski rezervni oficirji so zborovali

Pred dnevi so zborovali tudi zagorski rezervni oficirji. Ugotovili so, da je bilo delo njihove organizacije v preteklem letu kar uspešno. Organizacija šteje sedaj 112 članov, v njej pa ni organiziran samo en rezervni oficir.

V zadnjem času je upravni odbor ZROJ Zagorje posvetil največjo skrb strokovni vzgoji članstva. Organiziran je bil tridnevni seminar, udeležba na njem pa je bila zelo zadovoljiva (90 odstotkov). Razen tega pa so zagorski rezervni oficirji priredili tudi več predavanj, na katere so vabili tudi šolsko mladino in ostalo prebivalstvo Zagorja. V mesecu septembru letos so pripravili izlet v garnizijo Vrhnika, ob povratku pa so si ogledali v Ljubljani še tovarno Litrostroj.

V pretečenem obdobju je zagorska organizacija ZROJ prejela sorazmerno malo denarne pomoči, pa še ta je prišla pozno, tako da ni bilo mogoče izvršiti več predavanj ali seminarjev. Zato bo treba v prihodnje več razmišljati tudi o tem, zlasti še, če hoče novi upravni odbor tudi vnaprej posvetiti vso pozornost strokovni vzgoji članstva. Seveda pa obenem s tem upravni odbor ne sme pozabiti tudi na rezervne podoficirje, ki jih je v zagorski občini nekaj nad 230. Tudi s temi je treba imeti tesen stik, jih vabiti na predavanja in skrbeti, da se bodo tudi oni kar najbolj strokovno izobraževali. Prepejšnjo skrb so posvetili zagorski rezervni oficirji tudi predvojaški vzgoji. Uspehi, ki jih je le-ta dosegla v pretečenem obdobju, so spričo težkih pogojev dela in pomanjkanja učnih pripomočkov, kar zadovoljivi. Manjka predvsem še ustrezni kabinet, ki bi služil za pouk predvojaške vzgoje. Sicer je res, da se ob stadionu športnega društva »Proletarec« ta objekt gradi. Res pa je tudi, da gredo dela počasi naprej.

Aktivnost rezervnih oficirjev pa je opazna tudi v drugih organizacijah in društvih. Seveda ti ne pozabljajo tudi na to, da ne bi večkrat pripravili za širšo javnost kako prireditev. V zadnjem obdobju so pripravili uspelo proslavo 22. decembra — dneva JLA, skupaj z drugimi pa so sodelovali pri praznovanju 22. julija — dneva vstaje slovenskega ljudstva in pri praznovanju občinskega praznika. Prav lepo pa so proslavili tudi 15. obletnico bojev na Sutjeski. Rezervni oficirji so takrat po vseh šolah predavali o pomenu teh bojev za naše narode.

Pa tudi sicer so bili zagorski rezervni oficirji delavni. Želimo samo, da bi bilo tudi v prihodnje delo zagorskega ZROJ uspešno.

(ma)

Anton Planinc – 70-letnik

Bilo je pred štirimi leti na Ostrožnem pri Celju. Ali je res ali ni? — so se spraševali ljudje, ki so obiskali partizansko slovesnost na Ostrožnem, kjer je govoril zbrani množici tudi tovariš Tito. V trumah so tedaj ljudje hiteli na Ljubljansko cesto, k paviljonu 271, ki ga je postavilo Splošno trgovsko podjetje iz Sevnice, da si ogledajo velikansko pečeno štruco, ki je tehtala 101.6 kg

Anton Planinc, doma iz Podsrede, sedaj že upokojen, je te dni slavil 70. rojstni dan in se je oglasil tudi v uredništvu našega lista.

Po štirih letih spet spomnimo naše bralce na dogodek z veliko pečeno štruco, ki je edinstvena. Švedski rekord pred 4 leti je bila štruca, težka 63 kg. Tovariš Planinc pa je spekel še večjo, in sicer v celiski mestni pekarni. Ki mu je dala na razpolago delavnico. Peč je sezidal pod nekim kozolcem, oddaljenem 1 kilometer od pekarne. Ljudje so za to novico zvedeli in neverni zmajevali z glavo, češ, saj ne bo nič iz tega. In vendar je našemu današnjemu slavljencu njegov poskus uspel. Ta možakar je tedaj svojo 101.6 kg težko štruco pripeljal na Ostrožno in jo v splošno začudenje ljudi razstavil.

Za testo iz te velikanske štruce je tov. Anton Planinc porabil 70 kg moke, 30 litrov mleka, 2 litra olja in 2 kg sladkorja. Vmešano testo je tehtalo 108 kg.

Dobička pri tem poskusu tovariš Planinc ni imel. Hotel je le potolči svetovni rekord in je to tudi dosegel. V štirih letih se ni nihče od nikoder oglasil z novico, da je spekel večjo štruco kot je bila Planinčeva. Zato temu svetovnemu rekorderju, doma iz Podsrede, k njegovi 70-letnici čestitamo v imenu vseh bralcev »Zasavskega tednika« od Litije do Dobove, želeč mu še mnogo zdravih in srečnih let!

ar

DOBOVSKA MLADINA

Dobovska mladina pravi: vse delo bomo izvedli po začrtani osnovi, v obliki, ki nam je najbolj dostopna in prijetna. Na sestankih ne bomo zgubljali časa z nepotrebnim kramljanjem in govoričenjem, od točke do točke bomo soglasno reševali vsak problem, ki več ne sme biti problem. Delali bomo složno vsi, ne samo predsednik s tajnikom. Izkoristili bomo vsak trenutek za izobraževanje na kulturno-prosvetnem, gospodarskem in političnem področju. Zato želimo uprizoriti čimveč iger, imeti čimveč predavanj, ki nas bodo vzgajala v zrele ljudi, ljudi, ki bodo vredni člani naše družbe. Nočemo sovraštva med seboj, nikogar nočemo podcenjevati. Razen tega res strogo vzgojnega namena pa želimo še priboljšek, malo razvedrila na plesu, ki je končno tudi del vzgoje.

To in še marsikaj drugega so sklenili dobovski mladinci in mladinke na predvolilnem sestanku. Na volitvah novega vodstva pa so sklep ponovno potrdili vsi stari in mladi člani, ki so bili tokrat sprejeti v organizacijo. Še pred sprejemom so se seznanili z nalogami, ki jih čakajo v njej.

Mladinske sestanke bodo imeli poslej vsak prvi petek v mesecu, na njih pa bodo poslušali poročila posameznih sekcij, ki delujejo v okviru organizacije LMS. Imeli bodo tudi politični pregled, ki ga bo na vsaki seji pripravil drug mladinec ali mladinka.

Poročajo tudi, da bo dramska družina že prve dni novembra začela s študiranjem komedije.

Mladini bo najlepše plačilo za delo veselje staršev in znancev, njihova potrditev pravilnosti poti, ko bodo njihov napredek priznali ljudje, ki so izobraženi in jih zdaj morda še podcenjujejo.

Jože Pučko

»Dieta pri žolčnih boleznih«

Zbirka diet pri raznih boleznih, ki jo izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, se je obogatila z novo publikacijo, in sicer dieto pri žolčnih boleznih.

Knjižico, ki so jo mnogi bolniki nestrpno pričakovali, saj so obolenja žolčnega mehurja pri nas pogostna, sta spisali dr. Božena Zajec-Lavrič in Marija Gams. Brošura je razdeljena v glavnem na dva dela, na zdravstvena in praktična navodila. V prvi del je razen zdravstvenih navodil vključen pregled hranil v zvezi z žolčnimi napadi, ter kemična sestava in kalorična vrednost najvažnejših hranil. Drugi del pa obsega praktična navodila, razlago kuharskih postopkov in izrazov, domače mere, primer jedilnikov pri akutnem in kroničnem obolenju žolčnika in slednjič recepturo, ki tvori jedro knjige. V recepturi najdemo recepte za juhe, prikuhe, sladice, solate, pijače itd., skupaj okrog 160 receptov.

Knjižica je bila natisnjena v nakladi 6000 izvodov in stane 200 dinarjev.

OBČNI ZBOR DUŠTVA UČITELJEV IN PROFESORJEV RADEČE

Dosedanji predsednik prof. Janez Pešec je poročal o delu, ki ga je društvo opravilo v minulem letu. Učitelji so imeli v minulem letu 4 redna zborovanja, ki so bila združena s predavanji in hospitacijami — v režiji tov. Pešca so člani naštudirali in večkrat uprizorili igro »Namišljeni bolnik«, imeli so dvodnevni izlet v Trento, odbor je s predavanji pripravljal nekatere mlajše tovariše na strokovni izpit in poskerbel za udeležbo članstva na predavanju tov. Franca Kimovca in na prosvetnem dnevu v Trbovljah. Nemalo zaslug za tako uspešno delo ima prav predsednik Janez Pešec.

Po referatu šolskega upravitelja Otona Mikuliča, ki je seznanil člane z zakonom o javnih uslužbencih ter s šolskim zakonom, je bil izvoljen nov društveni odbor.

Društvo se bo v bodoče še bolj trudilo za strokovno in politično izobraževanje članov.

Un saludo afectuoso para el público de Zasavski tednik Trbovlje ja Videm Krško

Pepita Peres y Manolo Montez

Pozdrav našim bralcem, ki sta ga napisala španska umetnika

Španska umetnika v Vidmu-Krškem

Pred dnevi sta gostovala v domu Svobode v Vidmu-Krškem španska umetnika Pepita Peres in Manolo Montez. Oba sta nadvse navdušila prisotno občinstvo, predvsem Pepita Peres s svojimi plesi, ki jih je spremljala s kastanjetami.

Za naše bralce sta napisala poseben pozdrav, ki ga objavljamo.

Statistika našega življenja

»Saj prespim pol življenja,« ugotavlja človek, ki se zave svojega življenjskega obstoja, ko je »nategnil« spanje do prvih popoldanskih ur. Sicer pa — kdo še danes prespi polovico dni svojega življenja, saj vemo, da nam moderni svet tega enostavno ne dopušča! Toda naši starši in dedi so imeli dosti več časa, ki so ga lahko prebili v postelji. Nasproti temu se je naš življenjski ritem tako stopnjeval, da spimo danes mnogo manj, jemo mnogo hitreje in izkoriščamo počitek za take stvari, katerih življenjska vrednost je bila še pred nekaj desetletji popolnoma neznatna (radio, televizija, avto).

Primerjajmo podatke biologov o življenjskem ritmu človeka pred 50 leti in danes! Ta statistika dokazuje, da porabi danes prebivalec evropskega mesta povprečno 1 uro in pol za jelo in pitje, še pred 50 leti pa je presedel meščan za mizo najmanj dve uri in pol. Za pot v službo in domov porabi danes človek povprečno 30 minut, toda okrog leta 1908 mu je 1 ura komaj zadostovala. Takratna konjska vprega se pač ne more meriti z brzino današnjih avtomobilov in vlakov.

Za umivanje, britje, nego nohtov, glave in za razne masaže je pred 50 leti človeku zadostovalo že pol ure, danes pa porabi človek za ta opravila še enkrat več časa.

Branju knjig, revij in časnikov je naš stari oče posvetil pred 50 leti približno 1 uro 20 minut, današnji človek pa s svojimi 40 minutami precej zaostaja. K temu je zanimiva ugotovitev: polovico časa za branje porabimo danes na vožnji z vlakom, avtobusom in pri jedi. — Drugače je pri ženskah. Nekoč so brale naše stare matere dnevno največ 1 uro, današnjo ženo zaposli knjiga, revija ali časopis najmanj poldrugo uro — skoraj gotovo zato, ker so si nekoč morale plesti nogavice same.

In končno najvažnejše: koliko časa nam ostaja danes za spanje? Pred 50 leti je trajal človekov nočni počitek najmanj 8 ur in 15 minut, danes pa je ta čas skrajšan skoraj za 1 uro. Pa še neka ugotovitev: biologi trde, da je spanec današnjega človeka mnogo bolj zdrav in izdaten kot nekoč. Temu naj bi v prvi vrsti pripomoglo boljše zračenje in večja udobnost naših spalnic.

100 pletenih vzorcev

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je že tretjič izdal knjigo 100 PLETENIH VZORCEV.

Knjiga vsebuje pravzaprav preko 150 vzorcev v besedi in sliki in je tiskana na zelo finem papirju.

Služila bo začetnicam, izurjenim pletilijam in učiteljicam ročnih spretnosti, ker obravnava in pojasnjuje vse, od začetnih pojmov pletenja do večbarvnih in čipkastih vzorcev

V prvem delu so navodila za boljše razumevanje popisov vzorcev, tehnične izvedbe pletenja, likanja pletenin, uporabo stare volne, izdelavo gumbnic, gumbov, čopkov in res. Dalje sledi 100 tako imenovanih gostih vzorcev za vse vrste ročnih pletenin. Marsikateri bodo dobrodošli dvo- in večbarvni vzorci, pri katerih lahko uporabi tudi že rabljeno volno. Za pletene rokavice, šale, ogrinjala in bluze pa bo vsaka našla vzorec po svojem okusu v zaključnem delu knjige v poglavju »Čipkasti vzorci«.

Knjiga stane 250 dinarjev in jo lahko kupite v knjigarnah ali jo naročite v upravi založbe, Ljubljana, Miklošičeva 4-II.

Gasilska desetina celuloze in papirja – republiški prvak

Konec preteklega meseca je bilo v Medvodah republiško gasilsko tekmovanje desetin. Bivši okraj Trbovlje je zastopala desetina iz Tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« Videm-Krško, ki je že tri leta zaporedoma bila okrajni prvak.

Tekmovali so v štirih disciplinah, in to v polaganju cevovoda, dolgega 210 m, v gasilski taktični mokri vaji, vezanju vozlov in v deseteroboju. Skupno so nabrali 776 točk od 1000 možnih, pred Mariborom, ki je imel kar 50 točk manj in Kranjem, Jesenicam, Ljubljano itd. Da so postali republiški prvaki, je zasluga cele desetine, ki je pod vodstvom tov. Špana pridno vadila in vložila pri treningih mnogo truda in ves svoj prosti čas.

Ta desetina je dokazala, da bo sposobna hitro posredovati pri požarih in tako preprečiti škodo, ki nastane v primeru pozne intervencije.

-š

Otroška bolnišnica v Trbovljah

Sedanji otroški oddelek v poslopju splošne bolnišnice v Trbovljah že dolgo ne ustreza. Zato so že nekajkrat razpravljali o gradnji nove otroške bolnišnice, vendar pa te debate niso prinesle konkretnih zaključkov. Svet za zdravstvo občinskega ljudskega odbora v Trbovljah je končno proučil možnost preureditve nekdanje stavbe ObLO, ki pa ne ustreza. Na zadnji seji so odborniki ljudskega odbora ugotovili, da so možnosti za zidanje posebnega novega oddelka, ločenega od prostorov sedanje bolnišnice. V ta namen so izvolili tudi gradbeni odbor, ki ga vodi Alojz Ribič. Odbor bo navezal stike s sosednimi občinami zaradi sodelovanja pri gradnji, ker bo nova bolnišnica služila tudi za potrebe njihovih prebivalcev.

Občinski ljudski odbor v Trbovljah je na svoji zadnji seji razpravljal tudi o stanju v trboveljskem dijaškem domu, ki je zadnje čase zašel v težave in tudi nepravilnosti v poslovanju. Posebna komisija, ki je pregledala njegovo delovanje, je v svojem poročilu predlagala potrebne ukrepe. Odborniki so bili mnenja, da internat obstaja še naprej, ker so se namreč zadnje čase v Trbovljah pojavile tudi že tendence za njegovo opustitev.

Na seji so govorili še o načrtih za ustanovitev enotnega, močnega gradbenega podjetja »Zasavje«, kateremu naj bi se pridružile tudi sedanje operativne grupe podjetij. Razprava ni prinesla zaključkov.

Intervju z Janezom Čukom

ANSAMBEL MOJMIRA SEPETA SE JE PREJŠNJO NEDELJO PREDSTAVIL KISOVŠKEMU OBČINSTVU Z REVIJO PLESNIH IN ZABAVNIH MELODIJ. SODELOVALI SO ZNANI SODELAVCI RADIA LJUBLJANA IN VOKALNA SOLISTKA MAJDA SEPE TER FILMSKI HUMORIST **JANEZ ČUK.**

Ker je tovariš Čuk že znan slovenski filmski igralec, sem ga poprosil za kratek intervju v zvezi s filmom in vzporedno z njegovim gostovanjem v Kisovcu.

— V katerih filmih ste do sedaj igrali?

— Vesna, Ne čakaj na maj, Dolina miru, Trenutki odločitve, Prometne nesreče, en dokumentarni film pa sem režiral skupno s svojim kolegom.

— In katera vloga vam je bila najbolj všeč?

— Vsekakor Sandi.

— Kako ste prišli k filmu?

— Čisto po naključju. To vam lahko povem, kot da bi začel s pravljico: nekega dne me je srečal režiser in me vprašal, če bi hotel igrati v filmu. Seveda sem privolil. In tako se je začelo...

— Kaj pa občutek, ko ste prvič stopili pred filmsko kamero?

— Fantastičen!

— Zdaj pa še vprašanje zase: Vaš vtis v revirskem kraju?

— Najbolj mi je všeč, da so ostale tiste proletarske tradicije.

— Kako pa vam je bila na tem gostovanju všeč publika?

— Izvrstna! Marsikje sem že bil, toda tudi marsikje ni bilo tolikega aplavza. Rad pa bi, da tisti aplavz, ki se je zgrnil na moj humor, ne bi bil moj, ampak bi bil namenjen moji filmski družbi.

— Ste v prostem času tudi športnik?

— Ne, športnik pa na žalost nisem. Šport je kvečjemu moje kolo, sicer pa se najbolj zanesem na svoje noge.

Na koncu pogovora pa je zapisal v mojo beležnico svoj avtogram.

R. P.

Peta stran

Med vrstami po svetu – Med vrstami po svetu

● V ZDA in Sovjetski zvezi so dosegli rekordno žetev, na Kitajskem pa je bila za 59 odstotkov večja od lanske. K temu so pripomogle množične delovne akcije proti poplavam. Zelo slabo žetev pa so imeli v mnogih državah Evrope. Zlasti so razočarani britanski kmetovalci, slaba žetev je bila tudi na Irskem, Francija pa se to leto verjetno ne bo pojavila na svetovnem tržišču žita. Zaradi vremenskih nevšečnosti sta oškodovani tudi Švedska in Danska. Zahodna Nemčija bo morala verjetno uvoziti večje količine pšenice. Suša je pokvarila dobro letino v Jugoslaviji, Italiji in Španiji.

● Psihologi univerze v Edinburghu (Velika Britanija) so opravili zanimiv poskus o sposobnosti razlikovanja barv pri človeku. Ugotovili so, da človek najbolj ostro razlikuje barve med 16. in 35 letom življenja. Otroci in starejši ljudje razločujejo barve manj ostro, po 55. letu starosti pa se sposobnost razločevanja barv hitro manjša. Spoznali so tudi, da se pri posameznikih že po 30 letu zmanjša sposobnost razločevanja posameznih odtenkov modre barve, medtem ko večina ljudi še po 35 letu dobro loči rdeče od zelenega. Po 66 letu pa celih 90 odstotkov preizkušanih oseb ni moglo ločiti rumene in modre barve.

● Čeprav je letošnja Švedska z nogometnim prvenstvom že precej za nami, o njej po svetu še dosti govore. Nemški »Der Stern« poroča o triumfu, ki še naprej vlada v Braziliji. Če lahko verjamemo poročilu tega lista, je tu v največji pozornosti krilo Pela, ki je prejel že številne darove, med njimi pet vil z bazeni ali vodometi, tri vile z velikimi parki, moderen avtomobil, štiri konje, štiri rasne pse, 12 kompletnih priborov za ribolov, devet hladilnikov in 501 ženidbeno ponudbo.

● Neki rimski delavec je poskusil svojevrsten samomor. Že rano zjutraj je hotel do žene, ki je ležala v bolnišnici. Ker ga niso sprejeli, si je na ulici prerezal žile, da bi tako vendarle prišel v bližino svoje drage. Žal pa se je tudi ta načrt izjalovil. Poškodba je bila premajhna in so ga samo obvezali.

PRAKTIČNI TEDNIK

VSE O KISLEM ZELJU — Eno izmed najbolj zdravih in cenenih živil, ki naj bi bilo v hladnem letnem času čim pogosteje na mizi, je kislo zelje. Razen paradižnika ima kislo zelje največ vitaminov, od katerih je posebno pomemben vitamin C ali antiskorbutični vitamin. Razen tega ima kislo zelje v sebi mnogo rudninskih snovi (rednih soli) v obliki natrija, kalija in kalcija. Te snovi pomagajo pri izboljšanju krvi in poživljajo presnavljanje. Kislo zelje more odpravljati strupe iz našega organizma, ga poživlja in je zelo priporočljivo živilo za bolnike na pljučih, kakor tudi za vse slabotne in suhe ljudi.

Druga prednost kislega zelja pa je ta, da prevladujejo v njem lugotvorne snovi. Zato uporabljajo to živilo tudi pri zdravljenju drugih bolezni, na primer pri protinu, sladkorni bolezni, bolezni želodca in črev. Seveda predpiše dieto s kislim zeljem zdravnik, ki jo še stalno nadzoruje. Zaradi mlečnokislinskih bakterij, ki jih ima kislo zelje, je znano kot neprekosljivo čistilno sredstvo in kot čudežno zdravilo za podaljšanje življenja in pomlajevanja Dognali so tudi, da dosežejo v krajih, kjer pojedo največ kislega zelja, ljudje največjo starost.

Kislo zelje zatira gnitje in razpadanje v želodcu in črevesju ter je uspešno čistilno sredstvo pri glistah vseh vrst.

Vso veliko zdravilno vrednost kislega zelja pa izkoristi le tisti, ki ga uživa surovega, kajti skrivnost njegovega čudežnega učinka tiči v surovem soku te zeleniadi. Surovo kislo zelje prinesemo lahko na mizo kot okusno solato, posebno če ga zabelimo z dobrim oljem ter dodamo še sesekljano čebulo in nekaj stlačenih brinjevih jagod. Tudi paradižnik, narezan na rezine, napravi solato še okusnejšo. Za spremembo napravimo solato iz kislega zelja lahko tudi z dodatkom nastrganih jabolk in citronovega soka.

Kislega zelja torej raje ne kuhajmo, če hočemo imeti od njega koristi. Kuhano zelje sicer našemu okusu boli ugaja, vendar ga oropamo s kuhanjem vseh zdravilnih lastnosti. Otroci navadno kaj radi posegajo po surovem kislem zelju, kar priča, da imajo še naraven nepokvarjen okus. Ako se kdo ne more tako hitro privaditi surovemu kislemu zelju, naj ga da skrajša kuhat, a samo za 15 do 20 minut.

Naloga gospodinj je, da spoznajo pomen tega zdravilnega živila, ki je hkrati tudi poceni in zato na razpolago vsem. Čim večkrat bo v obliki solate na mizi, tem bolje bo za zdravje družine.

Naposled bi sodilo surovo kislo zelje že zdavnaj na jedilnike po naših gostilnah in hotelih! Seveda je najprej treba da ga gostje zažele in zahtevajo, ker šele potem moremo pričakovati to zaželeno in potrebno spremembo v naših gostiščih.

FILM

— Znana francoska revija »Cinemonde«, ki je pred kratkim slavila tridesetletnico izhajanja, je zaprosila trideset najbolj znanih režiserjev Francije, Italije, Španije, Sovjetske zveze, ZDA, Nemčije in Velike Britanije, naj sestavijo svojo razpredelnico tridesetih najboljših filmov v zadnjih tridesetih letih. Redakcija ob objavi filmov ni razdelila po številu točk ampak po abecedi: »Plavi angel«, »Angeli greha«, »V vrtincu«, »Borba za progo«, »Kratko srečanje«, »Fantastična kavalkada«, »Andulizijski pes«, »Državljan Kane«, »Gavran«, »Vrag v telesu«, Fantom gre na zahod«, »Velika iluzija«, »Hamlet«, Burmanska harfa«, »Ljudje iz Arana«, »Prepovedane igre«, »Dan se je rodil«, »Sejem junakov«, »Generalna linija«, »Orfej«, Najlepša leta našega življenja«, »Most na reki Kwai«, »Rašomon«, »Pravila igre«, »Cesta«, »Nasmeh poletne noči«, »Čapajev«, »Moderni časi«, »Devetintrideset pohodov«, »Tatovi koles«.

— Pravijo, da ni več problem zaslužiti v Hollywoodu milijon dolarjev. Minili so časi, ko je ta vsota pomenila dogodek, vreden začudenja in zavisti. »Noben čudež ni, da dobi igralec velikega formata za en nastop milijon dolarjev, Marlon Brando mora zaslužiti letno pra[illegible]vo pet milijonov dolarjev«, pravi poznani i[illegible]Cary Grant. »Tudi jaz dobim za posamezni n[illegible]oli 750 tisoč dolarjev. Toda kaj nam od tega [illegible]e? Največji del našega zaslužka odhaja v nenasitne žepe strica Sama!«

Vsi igralci se jeze nad visokimi davki, ki jim odnesejo največji del.

Ameriški igralci se tega otepajo na vse načine. Nekateri z odhodi v Evropo, drugi z ustanavljanjem lastnih podjetij.

— Zadnje dni oktobra je obiskala Zagreb filmska igralka Selma Karlovac, ki je izrazila željo, da bi spet nastopala v jugoslovanskem filmu. Več kot pet let že snema v Nemčiji, kjer jo poznajo pod imenom Elma Karlowa. Morda bo nastopila kot Patrunjela v filmu po Držičevi komediji »Dundo Maroje«.

WW

Od petka do petka

Rojstva

SENOVO: Frančiška Mlinarič, Senovo 192 — Branko, Vida Tovornik, Dobrova 48 — Antona, Ana Zupan, Senovo 151 — Alojza, Marija Abram, Dovško 14 — Darinko, Pavla Ajdonik, Stolovnik 42 — Sonjo.

SEVNICA: Pečnik Terezija, Savska 25 — Martina.

TRBOVLJE: Ljudmila Petaver, Trbovlje — deklico, Ana Per, Briše-Mlinše — dečka, Ana Šlager, Zagorje — deklico, Antonija Bajda, Trbovlje — deklico, Ivana Veršek, Radeče — deklico, Marija Volaj, Trbovlje — deklico, Zofija Bebar, Zagorje — dečka, Anica Rajner, Trbovlje, — deklici dvojčici, Ljudmila Cvar, Trbovlje — dečka, Silvestra Golobič, Hrastnik — deklico, Smilja Knežević, Hrastnik — dečka, Marija Prašnikar, Zagorje — dečka, Ivana Zupančič, Hrastnik — dečka dvojčka, Marija Prosenc, Trbovlje — deklico, Veronika Laurič, Zagorje — dečka, Marija Vastič, Hrastnik — deklico, Frančiška Dolanc, Polšnik — dečka, Silva Grčar, Zagorje — dečka, Hermina Kovač, Trbovlje — dečka, Jožefa Borštnar, Zagorje — dečka, Apa Krpič, Hrastnik — dečka, Zofija Baš, Zagorje — deklico, Nada Arnšek, Trbovlje — deklico, Martina Bola, Trbovlje — deklico, Ana Čuček, Zagorje — deklico, Justina Burkelic, Zagorje — dečka, Bronislava Jurkovič, Hrastnik — deklico, Justina Šmagelj, Hrastnik — deklico, Ivanka Kranjc, Trbovlje — dečka, Justina Zmazeg, Radeče — dečka, Regina Štern, Zagorje — deklico, Dragica Majcen, Trbovlje — deklico, Ana Dolenc, Zagorje — deklico, Frančiška Tavčar, Hrastnik — dečka, Angela Arbl, Zagorje — deklico, Ljudmila Urankar, Kolovrat — dečka, Frančiška Bizjak, Trbovlje — dečka, Alojzija Span, Trbovlje — dečka, Frančiška Gaberšek, Trojane — deklico, Frančiška Škrbec, Zagorje — dečka, Irena Razpotnik, Dol pri Hrastniku — deklico, Ana Baš, Zagorje — dečka, Frančiška Strgavšek, Trbovlje — dečka, Marija Lozinšek, Zagorje — dečka, Marija Zibret, Podkum — dečka, Neža Košir, Zagorje — deklico, Ana Verčnik, Trbovlje — deklico, Angela Serona, Zagorje — deklico, Jožefa Petek, Trbovlje — deklico, Angela Mohar, Zagorje — deklico, Ana Novak, Radeče — deklico, Ana Sabari, Trbovlje — dečka, Romana Sluga, Hrastnik — deklico, Ana Joger, Podlipovica — dečka.

HRASTNIK: Marija Kotnik, Dol pri Hrastniku — dečka.

ZAGORJE: Alojzija Brodar, Loke — dečka.

poroke

SENOVO: V minulem tednu na Senovem ni bilo porok.

SEVNICA: Ivan Kantužar, železničar in Irma Trbovc, gospodinjska pomočnica; Karl Kolar, rudar in Roza Perc, gospodinjska pomočnica; Lovrenc Kostevc, delavec in Zofija Kurent, gospodinjska pomočnica; Rudi Obrez, rudarski upokojenec in Rozalija Kolman, poljedelka; Stanko Zibret, ključavničarski pomočnik in Marija Tihole, delavka.

TRBOVLJE: Franc Korošec in Adela Selevšek; Martin Platan in Frančiška Lokan; Peter Jurgan in Vida-Eva Smodiš; Jožef Božjak in Rozalija Grahelj; Janez Pevec in Olga Metelko; Janez Bratec in Marija-Zlata Butja; Ladislav Stendler in Marija Zagorc; Albert Šmid in Dragica Hostnik; Milan Sladič in Gizela Marini; Silvester Lokranjc in Alojzija Leben, Alojzij Hržica in Silva Kucler; Ciril Sribar in Štefanija Rostaber; Vincencij Cerovšek in Justina Petek; Ivan Fele in Terezija Jelen.

HRASTNIK: Andrej Sajevič, rudar in Smilja Knežević, babica.

ZAGORJE: Feliks Kureš, rudar in Zofija Roglič, delavka; Anton Vrankar, študent in Katarina Kovač, trgovska pomočnica; Viljem Dežman, strojevodja in Frančiška Gradišek, gospodinjska pomočnica; Franc Pajk, rudar in Ljudmila Fiket, delavka; Alojz Odlazek, rudar in Frančiška Prašnikar, šivilja; Jože Kos, rudar in Julijana Žunec, delavka; Jakob Ristič, rudniški paznik in Marija Rupnik, uslužbenka; Franc Zupan, absolvent strojne fakultete in Sonja Žerko, uslužbenka; Stanislav Herle, rudar in Ivana Raspotnik, delavka; Ciril Cerar, rudar in Jožefa Repovš, gospodinjska pomočnica; Milan Roglič, šofer in Jožefa Sešlar, medicinska sestra; Milan Dalmacija, rudar in Marija Priman, pletilja; Franc Rop, rudar in Marija Lebar, kuharska pomočnica; Viktor Kovačič, rudar in Viktorija Vrtačnik, gospodinjska pomočnica; Rudolf Gole, uslužbenec in Ignacija Baš, krojačica.

smrti

SENOVO: Jurij Grmšek, mali kmet in upokojenec, Mali Kamen 60, star 60 let.

SEVNICA: Agata Simončič, vdova, Žigarski vrh 34; Srečko Suhadolčan, Šmarje, železniška čuvajnica 11.

TRBOVLJE: Skorjanc Franc, Dobrna 3; Franc Kredar, Žabjek 34; Vinko Kerin, Zagorje; Martin Dolinšek, Polšnik, Marija Fakin, rojena Strajhar, Ostenk 1; vač, Nasipi 7; Stanislav Zmazek, Radeče; Frančiška Vodin, rojena Ravnikar, Dobovec 15; Ivana Kovač, rojena Šoster, Hohkrutova 16; Johan Božjak, Dom in vrt 31; Maksimilijan Golob, Cesta T. Čečeve 14.

ZAGORJE: Goleš Rudalf, rudar, star 71 let; Milena Garantini, stara 5 let; Ivana Sešlar, rojena Dolinar preužitkarica, stara 84 let; Marija Leben, rojena Razpotnik, gospodinja, stara 58 let; Jožefa Lebar, rojena Sotenšek, preužitkarica, stara 81 let.

TELESNA KULTURA

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Tudi Grafičar klonil

GRAFIČAR : RUDAR 2:3 (1:1)

VSEKAKOR JE BILA V OSMEM KOLU NOGOMETNEGA PRVENSTVA SLOVENIJE TEKMA MED GRAFIČARJEM IN RUDARJEM V SREDIŠČU POZORNOSTI. NISO BILI REDKI, KI SO PRIČAKOVALI TOKRAT PORAZ REVIRČANOV. PREKO 1.000 GLEDALCEV PA SE JE PREPRIČALO, DA SICER SOLIDNI EKIPI GRAFIČARJA SAMO PREDNOST DOMAČEGA IGRIŠČA NI ZADOSTOVALA ZA UKLONITEV NEPORAŽENEGA Z VRHA LESTVICE.

Rudar je nastopil v naslednji postavi: Hauptman, Hladnik, Pristov, Florjanc, Šorl, Lamovšek (Kastelic), Perc, Majcen, Knavs, Jerše, Opresnik.

Začetek je bil nervozen. Že v prvi minuti so grafičarji izkoristili uspeli prodor. Potočnik je streljal na gol, vratarju je žoga ušla iz rok. Usnje je nato isti igralec brez težave spravil v mrežo. Domačini so napravili še nekaj nevarnih napadov, ki pa jih je obramba Rudarja pravočasno odbila. V 12. minuti je Opresnik izkoristil gnečo pred nasprotnikovimi vrati. Streljal je preko vratarja, ukrepal je branilec, ki je hotel odstraniti nevarnost, vendar se je žoga odbila od solgralca in dosegla mrežo 1:1. Navzlic razmeroma slabi igri Rudarja, ki se je v tem delu igre odlikoval z netočnim podajanjem in slabim odkrivanjem, je rezultat prvega polčasa realen.

Že skraja drugega polčasa je bilo videti urejene vrste Rudarja. Njegovi napadi so postajali bolj premišljeni. Lepa skupna igra z nekaj prednosti v tehniki je domače popolnoma razorožila. Napad za napadom gostujočega moštva pa se je v večini končal v kazenskem prostoru. Domačini so stopili v »bunker«. Šele v 76. minuti je v lepem predoru z duhovito kombinacijo zaključil Perc in tako povišal na 2:1 v korist Rudarja. Že dve minuti kasneje je Knavs dosegel tretji gol. Mislili smo, da bo očitna premoč prinesla Rudarju še kakšen gol. V 80. minuti je bil huje poškodovan Opresnik in je moral zapustiti igrišče. Domači so se nekoliko otresli nevarnih napadov okrnjenih Rudarjevcev. V 89. minuti je Grafičarju uspelo zmanjšati rezultat na 3:2.

Sodnik ing. Božičev ni imel težkega dela. Navzlic ekaterim malenkostim je nalogo dobro opravil.

Hokej na Senovem

V nedeljo je bila na Senovem prijateljska hokejska tekma med domačim Partizanom in Marathonom iz Zagreba. V vrsti gostov je nastopilo več državnih in republiških reprezentantov. Domači so tokrat nastopili z zelo pomlajenim moštvom, saj so bili v njihovi ekipi kar trije pionirji. Celo vratar je tokrat pionir Vidmar, ki je ob tej priliki prvič branil.

Zmagali so zasluženo gostje s 4:2 (1:1). Gole so dali za Zagrebčane Graf II 2, Magerle in Grabušič po 1, za domače pa Fabjančič 2.

Eden izmed najboljših igralcev hokeja na travi v naši državi, tovariš David, ki sedaj trenira senovške hokejiste, je po tekmi izjavil, da če bi domači igrali s kompletno ekipo, bi lahko zmagali. Tudi vratar gostov Radošević je dejal, da senovški hokejisti v ničemer ne zaostajajo za zagrebškimi.

Sch.

Celjska podzvezna nogometna liga

Samo dve točki za Zagorjane

To nedeljo smo se spet ušteli. Računali smo, da bosta zagorski nogometni enajstorici, »Svoboda« iz Kisovca in zagorski »Proletarec«, pripisali k izkupičku letošnje jesenske tekmovalne sezone, ki se že bliža zaključku, kaj več kot bori dve točki.

Nogometaši iz kisovške »Svobode« so imeli v gosteh igralce »Bratstva« iz Hrastnika. Kljub temu, da so se domačini trudili, niso uspeli rešiti več kakor točko (rezultat tekme 1:1). Toda tudi ena točka je dovolj za moštvo, ki letos šele prvič tekmuje v močnejši konkurenci. Kakor prejšnjo nedeljo proti »Rudarju« iz Velenja, tudi to pot ni zadostovala prednost domačega igrišča. Dve tekmi — dva remija. Se kar dobro, če upamo, da bo v prihodnje kolikor tekem — toliko točk.

Zagorjani so morali zadnjo nedeljo spet na tuje igrišče. V goste so jih sprejeli Velenjčani. Tekma z »Rudarjem« se je končala sicer neodločeno (3:3), a so imeli Zagorjani precej možnosti za zmago. Naj samo omenimo, da je branilec Zagorjanov, S. Praznik, zastrelil enajstmetrovko. Pa tudi sicer bi bila zmaga gostov zagotovljena, če bi napadalci znali postaviti piko na i. Tako pa . . .

Sicer pa počakajmo spet do nedelje. Bomo videli, kako bo takrat. Želimo in upamo — da bolje!

Ob kongresu telesne kulture v Beogradu

Pred novim obdobjem na tem področju dejavnosti

V dneh 6., 7. in 8. novembra zaseda v Beogradu kongres telesne kulture pod pokroviteljstvom predsednika Tita.

Prvi kongres telesne kulture je posebno važnega pomena, saj predstavlja manifestacijo vsega našega športnega in telesnovzgojnega življenja in dela. Preko 2000 delegatov in gostov iz cele Jugoslavije razpravlja te dni o naših dosedanjih rezultatih na področju telesne kulture in njenih nalogah v vzgoji socialistične mladine. Kongres bo nadalje razpravljal o nadaljnjih poteh in razvoju telesne kulture pri nas. Prav tako bo podrobneje obravnaval vprašanje množičnosti in amaterstva, saj sta to osnovna elementa celotne vsebine telesne kulture in pogoj za njen pravilni razvoj in uveljavitev.

Amaterski obliki gojitve telesne kulture se bodo prilagodili kadri, ki vodijo izvajanje telesne kulture, na Kongresu se bodo ugotovili in prilagodili odnosi občin do telesne vzgoje mladine, prerešetalo planiranje, projektiranje in izgradnja novih objektov za to področje, materialni in finančni problemi telesnovzgojnih društev — in kar je bistveno: telesni kulturi je treba dati v našem družbenem življenju tisto mesto, ki ji gre po njenem pomenu za krepitev zdravja naroda in vplivu na delovno sposobnost naših delovnih ljudi.

Na kongresu telesne kulture v Beogradu sodelujejo tudi predstavniki društev Partizana in športnih društev iz Zasavja, ki bodo po svojih močeh in izkušnjah doprinesli k delu in zaključkih kongresa, prav tako pa tudi v svojih društvih uveljavili sklepe tega pomembnega posveta!

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.05. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah ob 14.30, ob nedeljah pa ob 12.00 in 14.15. »Kmetijske nasvete« vsak delavnik ob 12.30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6.40. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

NEDELJA, 9. novembra

7.30 Radijski koledar in prireditve dneva, 8.00 Mladinska radijska igra — Alphonse Daudet: Tartari iz Tarascona, 8.40 Leoš Janaček: Vlaški plesi, 9.00 Ljubljanski komorni zbor pod vodstvom Milka Škoberneta poje soldaške narodne pesmi, 9.20 Zabavna matineja, 10.00 Še pomnite, tovariši — Olga Razpotnik: Mladost brez mladosti, 10.30 Pokaži, kaj znaš, 13.30 Za našo vas, 15.25 Tri klavirske skladbe Gabriela Faureja, 16.30 Pesmi in zborovske skladbe Janka Ravnika in Antona Lajovica, 20.00 Varieté na valu 327,1 metra

PONEDELJEK, 10. novembra

8.05 Orkestralna matineja, 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja, 9.40 Majhni zabavni ansambli v ritmu, 11.00 Dve pesmi Antona Birtiča, 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — France Štandeker: V deželi samorastnikov, 11.35 Popevke potujejo, 12.25 Narodne pesmi druga za drugo, 12.45 Zabaval vas bo kvartet Milana Stanteta, 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Pavla Svete: Poti v davnino, 15.40 Listi iz domače književnosti — Ivo Andrič: Camil efendi in njegova usoda, 17.10 Popevka tega tedna, 18.15 Nekaj makedonskih narodnih melodij, 20.45 Kulturna tribuna.

TOREK, 11. novembra

8.05 Ljubljanski komorni zbor poje slovenske narodne pesmi, 9.45 Veseli godci so med nami, 10.45 Za dom in ženo, 11.30 Oddaja za otroke, 13.30 Pisan venček slovenskih narodnih, 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike, 15.40 Humoreska tega tedna — Ferenzs Karinthy: Dražba, 17.14 Dvajset minut z domačimi zabavnimi ansambli in vokalnimi solisti, 18.00 Družinski pogovori, 20.00 Plesni orkester Radia Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko.

SREDA, 12. novembra

8.05 Stari napevi — nov ritem, 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev), 9.30 Pet minut za novo pesmico — J. Bitenc: »Putka Črnutka«, 10.10 Venček domačih napevov, 11.00 Sedem pevcev — sedem popevk, 12.25 Narodne pesmi — poskočne melodije, 14.35 Od popevke do popevke — vmes radijski foto tečaj, 17.30 Z ljudsko pesmijo po pokrajinah Jugoslavije, 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih, 20.00 S Salzburškega festivala.

ČETRTEK, 13. novembra

8.05 Jutranji spored solistične glasbe, 10.10 Igra Tončkov kvintet, 10.30 Odprite sprejemnik, 11.30 Oddaja za cicibane, 12.00 Vesela godala, 14.15 Turistična oddaja, 16.00 Za vsakogar nekaj iz zabavne glasbe, 18.00 Tudi z dinarji se da marsikaj napraviti, 18.15 Domači ansambli v plesnem ritmu, 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 14. novembra

8.40 Variete na valu 327,1 metra, 10.55 Pet minut za novo pesmico — J. Kuhar: »Jaz imam pa goslice . . .«, 11.00 Za dom in ženo, 12.00 Kvintet »Niko Štritof« ob spremljavi Štirih fantov, 12.45 Španski in italijanski napevi, 13.30 Trije znani dvospevi, 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — J. Bitenc: »Pojte z nami«, 15.40 Iz svetovne književnosti — Jacgues Prevert: Pesmi, 17.30 Igrajo veliki zabavni orkestri, 18.10 Zabavne melodije domačih avtorjev, 20.00 Po tipkah in strunah, 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled.

SOBOTA, 15 novembra

8.30 Pol ure domače popularne glasbe, 10.10 Petdeset minut s slovenskimi opernimi pevci, 11.21 S popevkami po Evropi, 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja, 13.30 Pesmi in plesi iz Medjimurja, 14.15 Športna reportaža, 15.40 S knjižnega trga, 17.25 Za prijetno sobotno popoldne, 18.00 Jezikovni pogovori, 20.00 RTV Ljubljana za konec tedna (javna oddaja), 21.00 Zabavni zvoki.

Tradicionalne moto-dirke v Brežicah

V okviru občinskega praznika občine Brežice so bile prejšnjo nedeljo popoldne v Brežicah tradicionalne moto dirke, ki so se jih udeležili znani dirkači avtomoto društev iz Slovenije in Hrvatske. Proga je bila dolga 2.900 m in izredno težka. Znani ovinki v mestu in po cesti mimo tovarne pohištva so zahtevali od vozačev veliko znanja in poguma. Razen nekaj manjših padcev ni bilo večjih nesreč. Organizacija dirk v izvedbi domačega avto-moto društva je bila odlična.

Rezultati:

Mopedi do 50 ccm (2 kroga): 1. Niko Perkman (Brežice) 7:00,6; 2. Janez Plenič ar (Novo mesto) 7:05,8; 3. Alojz Grojzdek (Brežice) 7:37,6 (padec).

Motorji do 125 ccm (3 krogi): 1. Drago Benci (Zagreb) 8:56,0; 2. Janez Butkovec (Kočevje) 8:59,0; 3. Vlado Kodrun (Zagreb) 9:04,4;

Motorji do 175 ccm (3 krogi): 1. Tončki Urek (Brežice) 7:01,1; 2. Mirko Bivic (Trbovlje) 7:08,4; 3 Slavko Trnovec (Samobor) 8:13,1.

Motorji do 250 ccm stari (3 krogi): 1. Božo Lončarič (Brežice) 8:36,1; 2. Stjepan Markotič (Samobor) 8:37,6; 3. Anton Kršlin (Bregana) 10:08,4.

Motorji do 250 ccm novi (4 krogi): 1. Mirko Bivic (Trbovlje) 9:30,2; 2. Leopold Sterle (Kočevje) 9:33,9; 3. Zdenko Flajs (Samobor) 9:38,1.

Motorji do 350 ccm (4 krogi): 1 Janko Draksler (Hrastnik) 9:16,4; 2. Leopold Sterle (Kočevje) 9:27,2; 3. Tonči Urek (Brežice) 9:28,8.

Motorji do 500 ccm (4 krogi): 1. Leopold Sterle (Kočevje) 9:24,2; 2. Zdenko Flajs (Samobor) 9:29,4; 3. Janko Draksler (Hrastnik) 9:30,9.

Motorji s prikolico do 1200 ccm: 1. Leopold Sterle (Kočevje) 7:46,0- 2. Vlado Hajn (Zagreb) 13:32,6 (padec).

M. T.

DPD SVOBODA V TRBOVLJAH II

sporoča vsem članom in članicam, da bo redni letni občni zbor društva v soboto, 8. novembra ob 17. uri v domu Svobode v Trbovljah II.

Po občnem zboru bo na sporedu kinoskopski film, za njim pa bo družabni večer, na katerem bo sodeloval plesni orkester DPD Svobode II.

Na občni zbor društva in na prireditev po njem vabimo vse člane in članice kakor tudi simpatizerje društva.

Odbor

REŠITEV NAGRADNEGA REBUSA IZ 43. ŠTEVILKE

Rešitev nagradnega rebusa za pionirje iz predzadnje številke »Zasavskega tednika« se glasi: DUNAJ.

Žreb je prisodil knjižno nagrado za rešitev uganke Jožku FLAJSU, učencu 3. razreda osnov. šole, pošta Litija. Nagradno mu bomo poslali po pošti.

Vsem ostalim rešiteljem, ki jim žreb ni bil naklonjen, za poslano pošto in pozdrave prisrčna hvala. UREDNIŠTVO

NOVA NAGRADNA UGANKA ZA PIONIRJE

Štiri noge imam,
pa ne morem k vam;
kdor pa hoče jesti,
mora k meni sesti.

Prinesite ali pa pošljite odgovor na uganko na uredništva našega lista. Za pravilen odgovor imamo pripravljeno 1 knjižno nagrado, ki jo bomo podelili po odločitvi žreba.

Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubega očeta, starega očeta

IVANA BOŽJAKA

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence, cvetje, in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravnici dr. Južničevi, pevskemu zboru »Zarja« in vsem, ki so z nami sočustvovali.

Žalujoča družina

ZAHVALA

Za uspešno opravljeno operacijo ter vso skrb in trud moji ženi Silvi Novak, se najiskreneje zahvaljujem primariju dr. Virgilu Krasniku, dr. Ivki Krasnik, dr. Kerštajnu ter vsemu strežnemu osebju kirurgičnega oddelka trboveljske bolnišnice.

Mož **Ivan Novak**, sin **Jani**, hčerka **Ingi**.

Eden izmed najboljših nogometašev na avto cesti

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA KLAVNICA LOKE – KISOVEC

BILANCA na dan 31 decembra 1957

AKTIVA Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	PASIVA Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
	A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
1.	Osnovna sredstva	75	1.	Sklad osnovnih sredstev	75
2.	Investicije v teku	—	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	32	3.	Razni skladi	40
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranje investicij	—
	B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev	
4.	Skupna obratna sredstva	530	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	132
			7.	Sklad obratnih sredstev	139
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
	C. Sredstva v obračunu in druga aktiva		9.	Pasivne časovne razmejitve	—
5.	Kupci in druge terjatve	492		C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva	
6.	Druga aktiva	846	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.589
			11.	Druga pasiva	—
	Skupaj:	1,975		Skupaj:	1.975

Vodja računovodstva: (Klemenčič Marija) Predsednik upravnega odbora: (Drnovšek Robert) Upravnik: (Robavs Vinko)

KINEMATOGRAFI

KINO »DELAVSKI DOM« V TRBOVLJAH: od 7. do 10. novembra kitajski film »BELOLASKA«; od 11. do 13. novembra pa francoski film »LJUDJE BREZ VAŽNOSTI«.

KINO »SVOBODA — TRBOVLJE II«: 7. novembra ob 17. in 19. uri, (v soboto, 8. nov., zaradi občnega zbora ne bo predstav), 9. nov. ob 15., 17. in 19. uri in 10. nov. ob 17. in 19. uri amer. barvni cinemascope film »TRIJE NOVČIČI V VODNJAKU«; od 14. do 17. novembra pa amer. film »VSI MOJI SINOVI«.

KINO »SVOBODA — ZASAVJE« v Trbovljah: od 8. do 10. novembra amer. pustol. barvni film »AVANTURE DON ŽUANA«; od 15. do 17. novembra franc. zabavni glasbeni film »BEL AMI«. Predstave v sobotah in nedeljah ob 17. in 19.15 uri, za mladino v nedeljo ob 3. uri pop., v ponedeljkih samo ob 18. uri.

KINO »PARTIZAN« V SEVNICI: 8. in 9. novembra amer. film »ZGODBA O GLENNU MILLERJU«; 15. in 16. novembra amer. film »ROB ROY«.

MALI OGLASI

PRODAM vzidljiv štedilnik. — Trbovlje, Novi dom 3.

Enosobno stanovanje oddam čez eno leto tistemu, ki mi posodi 60.000 din. Soba vseljiva takoj. — Naslov v upravi lista.

Prodam kolo in klavirsko harmoniko. Zelo poceni. Remic, Rudarska c. 10-IV (K-4).

PREKLIC

Preklicujem za neveljavno izgubljeno zdravstveno izkaznico štev. 390.779 na ime Mihael Kerec, izdano v Murski Soboti.

Sprejemamo prijave za enovečerne kuharske tečaje, ki se bodo pričeli po drugi polovici meseca novembra. Prav tako obveščamo vse žene, da si lahko izposodijo v gospodinjskem centru sesalnik za prah, luščilec, za zelo majhno odškodnino, pa še brošuro Kuhinja, načrtovanje in oprema, revijo Maneken, Našo ženo in Sodobno gospodinstvo.

Prijave za tečaje sprejemamo osebno ali telefonično v upravi gospodinjskega centra, tam dobite tudi vsa ostala **pojasnila.**

Uprava gosp. Centra Trbovlje

POJASNILO

Ker menijo, da sem še vedno lastnik pekarne v Toplicah (pri Poduni), izavljam, da sem odjavil pekarsko obrt že 30. avgusta 1958 in od tega dne ne pečem več kruha.

Franc Rosina
Zagorje

Izposojena reportaža

PO SLEDEH ZVEZD

Po vsej zemeljski krogli so raztreseni astronomski observatoriji, opremljeni s specialnimi instrumenti, s pomočjo katerih z izredno preciznostjo ugotavljajo položaj in premikanje nebesnih teles.

Tudi v naši državi že več desetletij deluje nekaj observatorijev. Najstarejši med njimi je Beograjski astronomski observatorij, ki je bil ustanovljen že 1887. leta. Danes je to največji in najbolje opremljeni observatorij v državi, znanstvena ustanova, ki ima za seboj sedem desetletij uspešnega dela.

Na periferiji Beograda, na gričku, ki danes prav zaradi observatorija nosi ime Zvezdara, je zraslo pravo malo mesto. V hišah tega mesteca, nad katerimi kraljuje velika kupola za opazovanje neba, živi in ustvarja 37 ljudi. Nekoliko jih tu tudi stanuje, kajti služba »branja z zvezd« ne pozna običajnega delovnega časa. Delati je treba ponoči in podnevi, pač po potrebi in prirodi opravka.

Tiho je v tem mestecu, katerega prebivalci stalno upirajo svoje oči v nebo. V prostornih pisarnah ni običajnih značilnosti, tišino moti le enakomerno tiktakanje številnih ur, ki razen ostalega prikazujejo točen, najtočnejši čas in položaj teles na nebesnem oboku. Astronomi z nezmanjšano pozornostjo usmerjajo svoje priprave v višino, proti nebu, ure in ure presede tako nepremično, opazujejo in zapisujejo. Kalkulatorji so nagnjeni nad nepregledno vrsto številk, zares astronomskih, pomožno osebje pa takoj uredi in obdela ves material. Tega materiala pa je vedno dovolj.

Delo Beograjskega observatorija se razvija po ustaljenih principih mednarodnih služb, od katerih ima vsaka točno določen program dela. Tako imajo n. pr. vremensko službo, službo malih planetov in kometov, službo spreminjajočih se zvezd itd.

Kadar so jasni večeri, je skupaj gotovo vsa ekipa observatorija. Pripravljajo instrumente, vključujejo ure, da preizkusijo vreme na posameznih področjih, oči objektivov se upirajo proti zvezdastemu nebu. Takrat se začenja pravo delo, ki traja tudi ure, včasih vso noč. V takšnih nočeh ni počitka. Vsi so tu, da sprejemajo, zapisujejo, vnašajo med stare nove podatke, nove številke med tisoče in tisoče že zapisanih.

Tudi ko je konec minulega leta iz Moskve dospela brzojavka: — Spuščen je prvi umetni satelit — stop — opazujte ga — stop — pošiljajte podatke — stop —, so bili vsi zbrani. Noči in noči. Pripravljene so imeli potrebne instrumente, specialne kamere za snemanje. Pričakovali so prelet satelita nad Beogradom.

— Prvi prehod satelita, pravi znanstveni sodelavec Pero Džurkovič — nismo videli. Zakasnili smo, ker smo bili prepozno obveščeni. Zato pa smo pozneje uspeli, da ga nekajkrat vidimo povsem jasno, da zapišemo točen čas njegovega preleta in kot, pod katerim je prišel. Vse te podatke smo poslali v Moskvo.

Ko pa je bil spuščen v vsemirje drugi umetni satelit, so ga kamere beograjskega observatorija zelo jasno posnele.

Čeprav v mestu na Zvezdari na videz teče vse tiho, brez večjih sprememb, doživlja ta znanstvena ustanova velike spremembe. V njenem okviru pospešeno montirajo troje velikih instrumentov za izgradnjo kataloga zvezd.

Lahko pričakujemo, da bo že prihodnja leta Beograjski observatorij dal doprinos k izdelavi kataloga zvezd in se s tem postavil v vrsto največjih observatorijev na svetu.

J. Terzin

Rosana Skiafino, gost revije »Mladosti«

OH, TA ŽENSKA KRILA!

Francoske gospodinje so se tudi udeležile letošnje svetovne razstave v Bruslju, imele so pa nenavadno smolo, da niso mogle tamkaj pozdraviti belgijskega kralja z običajnim poklonom pred njim, ker so bila njih krila — preozka! Hudomušneži so rekli, da zaradi tega ne bo prišlo do diplomatskega spora med obema državama... Tega Franciji nihče ne želi, saj jih ima že tako preveč.

GLASBENIK ALI VLOMILEC

Neka mati je obiskala posvetovalnico za izbiro poklica in povedala tamkaj sledeče: Pomislite, doma imam klavir in sem ga vedno zaprla s ključem, da ne bi mogel nanj igrati moj sin. In veste, kaj je sin napravil? Odprl ga je z odpiračem! Ali je to ljubezen do muzike ali se v fantu razvija nagon za vlomilstvo?«

Strokovnjaki so materi odgovorili: »Mi bi vam priporočili, če daste fanta, da se izuči za ključavničarja!«

Politični mozaik

MOŽ NE UTEGNE

Monsignor Scolardi, papežev tajni komornik in dušebrižnik Mednarodnega festivala za amaterski film, je tako zaposlen, da ne utegne gledati vseh filmov, ki jih prikazujejo na festivalu. Organizatorji slovesnosti so zaradi tega izbrali zanj najzanimivejša filmska dela. Prvi na spisku teh izbranih filmov nosi ime: »Sedem poglavitnih grehov...«

DA ALI NE

Na nedavni tiskovni konferenci je neki novinar vprašal zahodnonemškega ministra za obrambo Franza Josefa Straussa, če vsakdo, ki zahteva brezatomsko cono v Srednji Evropi, nujno prihaja na pozicije komunistov.

V odgovor mu je minister povedal neki svoj doživljaj: »Ko sem ob priliki obiska neke kasarne vprašal nekega vojaka, kako mu gre, je odgovoril: ‚Razumem!' Takrat mi je postalo jasno, da so vprašanja, na katere ne moremo odgovoriti ne z ‚da' ne z ‚ne'!«

PISEMSKE SPOJKE

Ameriška komisija, ki je imela nalogo, da kontrolira, kako funkcionira državna administracija, je objavila tudi »poročilo o uporabi pisemskih spojk« v uradih ameriških vladnih organov.

Od 100.000 teh pisemskih spojk je res služilo svojemu namenu samo 20.000 spojk. 3196 spojk so ljudje uporabljali za čiščenje pip in cigaretnih ustnikov, 5308 za čiščenje nohtov, 19.413 so jih uporabili kot znamenje v raznih igrah, 5433 jih je postalo zobotrebcev, a 7200 pisemskih spojk je služilo za vezanje čevljev in zapenjanje raznih delov oblek. Nadaljnjih 14.163 se je zlomilo ali pa pokvarilo, ko so uradniki telefonirali — končnih 25.286 pa so jih našli v špranjah parketa...

Komisija pa ni navedla, koliko sto tisoč spojk je stal delovni čas, uporabljen za tako natančno štetje pisemskih spojk!

Dramatični trenutki

ŠE ŽIVIMO!

PRED NEDAVNIM SE JE ZGODILA V SPRINGHVILLU VELIKA RUDNIŠKA NESREČA. V GLOBINI 4000 METROV JE PRIŠLO DO EKSPLOZIJE RIZUJA. NESREČA JE ZAJELA 174 RUDARJEV. 81 SE JIH JE TAKOJ REŠILO. MED RUŠEVINAMI SO NAŠLI 24 MRLIČEV. ISKALI PA SO 69 ŽIVIH ALI MRTVIH TOVARIŠEV.

Ko je rudar Percy Veatherbee pri odstranjevanju ruševin s krampom zadel ob cev, ki dovaja v rudnik zrak, se je z druge strani oglasil slaboten, toda ovoj slišen glas: »Dvanajst nas je tu. Pohitite! Prinesite nam vode!«

Žeja je bila največja težava dvanajstih rudarjev, ki so cel teden dni živeli v komaj trideset metrov dolgem in devetdeset centimetrov visokem rovu, prepuščeni sami sebi in že skoraj brez upanja, da jih bo kdo rešil. Že dobre tri dni so bili brez hrane in vode in tudi baterije njihovih rudniških svetilk so se že prve dni izčrpale, tako da so ostali v popolni temi.

Ko je rudar Veatherbee slišal klic na pomoč, se je začelo pospešeno delo reševanja, še prej pa so po cevi za dovajanje svežega zraka posredovali ponesrečencem nekaj tekoče hrane polne vitaminov in drugih, organizmu zelo potrebnih tvarin. Ko pa so po 10 urah dela prišli do ponesrečencev, je bil prvi rešen prav rudar, ki je slišal udarec po cevi in je opozoril reševalce. Zunaj, pri vhodu v rudnik, sta ga čakala sinova, ki pa ga nista videla, kajti bolniško osebje je vse ponesrečence nemudoma prepeljalo v bolnišnico in jih z odejami in pokrivali zaščitilo pred mrazom in preveliko svetlobo, ker so bili v rudniku pri visoki temperaturi in v temi. Rudniški zdravnik jim je pomagal s kisikom in primerno hrano, v bolnišnici pa so jim napravili transfuzijo krvi.

Po prvi pomoči so posamezniki začeli pripovedovati svoje spomine. 31-letni rudar Gugh Guthro je brez obotavljanja priznal, da so vsi bruhnili v jok, ko so se v odprtini pokazale svetilke reševalcev. »Po eksploziji sem bil do prsi v ruševinah,« je nadaljeval Guthro, »vendar sem ostal pri zavesti. Okoli sebe ob stenah sem slišal umirati tovariše. Od začetka smo si skušali utreti pot iz ruševin, toda kmalu smo tako omagali, da smo z delom prenehali. Bili smo brez vode in hrane že od nedelje ali ponedeljka, zadnja hrana, ki smo jo zaužili, je bilo nekaj skorjic kruha. Varčevali smo s svetilkami in tudi mrtvim pobirali baterije, vendar smo v ponedeljek ostali v popolni temi«.

Najbolj žalostna zgodba je vsekakor zgodba 48-letnega rudarja Willfreda Hunterja. V rudniku je bil s svojim bratom — dvojčkom, ki je bil ob eksploziji nedaleč od njega. Hunter pravi: »Bil sem prav blizu brata Franka, ko je prišlo do nesreče. Nato sem se mu skušal približati in sem se v temi plazil k njemu. Toda zadel sem ob že mrzlo truplo. Temeljiteje sem pogledal in ugotovil, da je prav Frank«.

Tina Pika v filmu »Moja babica — policaj«

REKORD NA SKIROJIH

Lennardt Lilja iz Stockholma se je za stavo vozil s skirojem od Stockholma do Malmöa. V dveh dneh in pol ni prevozil nič manj kot 650 kilometrov, vožnja na tem preprostem vozilu pa ga je stala par čevljev, ki jih je strgal. Če bi se vozil z avtomobilom, bi plačal za bencin in olje neprimerno več in tudi korist za zdravje bi bila prav gotovo manjša. — O tekmi tega dirkača naj razmišljajo vsi tisti, ki že imajo avto, in vsi tisti, ki jim roji po glavi nakup tega lepega, a za navadne smrtnike še vedno predragega vozila...

ČRNA KOT ZAMORCA

Nekaj nenavadnega je doživel neki fotograf v Hollfeldu v Zahodni Nemčiji. K njemu sta se prišla slikat ženin in nevesta, ki sta bila oba črna kot zamorca. V pojasnilo sta navedla, da sta na poti k poroki morala gasiti neki goreči gozd...

Krištof Dimač

11. DEL — STAMBEDA V BABJEM POTOKU

Po povesti Jacka Londona Riše I. Spitaler

Ob sedmih je severni sij poslednjikrat razpodil temo in takrat so na zahodu opazili široko odprtino med dvema zasneženima gorama.

»Babji potok!« je vzkliknila Joy.

»To smo pa dobro hodili,« se je Čok razveselil. »Kakor sem jaz računal, bi potrebovali še dobre pol ure do tja. Čudno, da si nisem nog obrusil.«

Na tistem mestu se je pot, ki so jo ovirale ledene grmade, nenadoma obrnila preko Yukona proti vzhodnemu bregu. Morali so zapustiti steptano gaz, splezati na ledene skale in slediti po ozki, le malo shojeni stezici, ki se je vila nazaj proti zahodnemu bregu.

Louis Gastell ,ki je korakal spredaj, se je opotekel in sedel na tla, prijemši se z obema rokama za gleženj. Z velikim trudom je spet vstal in nadaljeval svojo pot, toda mnogo počasneje kot prej, kajti šepal je. Čez nekaj trenutkov se je ustavil.

»Ne morem več,« je dejal svoji hčerki. »Pretegnil sem si kito. Kar pojdi sama naprej in postavi zame in zase mejnike.«

»Kaj pa, ko bi vama midva pomagala?« je sočutno vprašal Dimač.

Louis Gastell pa je zmajal z glavo. »Joy prav tako lahko postavi mejnike za dva kot za enega.«

»Nate nkoliko brezove lubadi,« je rekel Dimač in razpolovil svojo zalogo. »Se bova že midva pobrigala za vašo hčerko.«

Louis Gastell se je hripavo zasmejal. »Hvala vama. Sicer pa zna sama zase skrbeti. Kar za njo hodita, pa bo dobro.«

»Saj vam je vseeno, če grem jaz naprej?« je Joy vprašala Dimača. »Poznam te kraje bolje kot vi.«

»Vodite naju!« je viteško odgovoril Dimač. »Pa bi bila res sramota, če bi mehkužci prehiteli tiste kremenite fante iz Sea Liona. Jih ne bi mogli na kak način speljati na krivo sled?«

PUSTOLOVŠČINE FRANCOSKE VOHUNKE GABRIELE DE X

Zeleni plašč

Ko je povedala, da praznuje rojstni dan, so ji hotelski direktorji prinesli šopek orhidej. Nekoliko kasneje so jo obiskali francoski kolegi. Razgovor je bil kratek.

Telefonirala je propagandemu ministru.

— V posebno zadovoljstvo mi bo, videti vas, gospodična — ji je odgovoril Hanke. — Vaš obisk nam je bil sporočen. Tudi gospod minister vas bo rad sprejel... pričakujemo vas ob 16.

Gabriela je bila tako razburjena, da sploh ni mogla kositi. Usedla se je pred ogledalo in se začela pazljivo lepotičiti. Oblekla je prikupno zeleno obleko in zataknila nanjo dve orhideji. Le kdo je obvestil ministra o njenem obisku? Francoska obveščevalna služba je odlično pripravila teren.

Ob 16. uri popoldne je Gabriela vstopila v ogromno poslopje propagandnega ministrstva. Mlad častnik jo je popeljal v prvo nadstropje, v katerem so bile prostrane, zelo okusno opremljene dvorane, ki so na vsakega obiskovalca napravile mogočen vtis. Gabrieli je spodrsnilo na gladkem parketu in mladi častnik jo je moral prijeti.

Göbells, človek, o katerem je govoril ves Pariz same slabe stvari, je sprejel Gabrielo z ljubeznivim nasmeškom.

— Vidim, gospodična, da so vas moji prijatelji dobro obvestili o vsemu... Vi torej veste, da obožujem orhideje...

Ob čaju in sladkarijah sta kramljala polno uro. Razen Göbellsa in Gabriele je sestanku prisostvoval tudi Hanke, osebni ministrov tajnik in bodoči gauleiter Šlezije. Po Göbellsovem povelju je Hanke telefoniral šefu Pressbiroa in Fritschu, načelniku radijske službe. Obema so sporočili, da ju želi obiskati mlada francoska novinarka, ki bi rada spoznala delo njunih ustanov.

Ko je Gabriela slišala Fritschevo ime, je zadrhtela. Pierre ji je zabičeval, naj na kak način dobi zvezo s šefom radijske službe. Vendar ji je povedal, da bo to sila težko... A glej, zdaj gre vse kot po maslu...

DARILO ZA ROJSTNI DAN

Hanke je Gabrielo odpeljal k šefu Pressbiroa. Ta človek, od katerega so bili odvisni vsi nemški časniki in časnikarji tretjega rajha, Gabrieli ni delal težav. Bil je zelo prijazen in ponudil Gabrieli udoben naslanjač, liker in sladkarije. Medtem je telefon neprestano pel. Sekretarke so vstopale, ne da bi trkale, in prinašale na mizo šefu črne usnjene aktovke, ki jih je on odpiral s posebnim ključem.

Ko je pregledal vsebino ene aktovke, je šef tiska vzdignil slušalko: — Gospodična, vprašajte gospoda Fritscha, če je zaključil bilten, ki ga bomo jutri emitirali. Moral bi dodati neke zelo važne stvari...

Gabriela je tako naglo spustila kozarček na mizo, da se je zdrobil. — Kaj vam je slabo, gospodična? Pa da... po napornem potovanju... Se želite morda spočiti ali pa me osrečiti in mi nakloniti še nekaj kratkih hipov?

Gabriela je povedala, da ima danes, ko praznuje rojstni dan, še sestanek z nekim francoskim časnikarjem in drugimi prijatelji.

— Kaj, danes praznujete rojstni dan?

Ta kurtoazni razgovor je pretrgala neka sekretarka.

— Od gospoda Fritscha. To je jutrišnji bilten.

Gabriela je obstala. Kaj, če je bilten namenjen Radiu Luxemburg?

Šef Pressbiroa vstane in gre k oknu. Pokazal je Gabrieli hotel Kaiserhof, v katerem bosta jutri skupaj kosila. Potem je šel k vratom, da bi nekaj sporočil eni izmed njegovih sekretark.

Gabriela je postavila vse na kocko. Nemec ji je kazal hrbet. Sekunde so odločale. Kot hipnotizirana je vzela zadnji list papirja iz svežnja, ki ga je prinesel Fritschov sel. Naglo ga je spravila za obleko...

Nekoliko hipov kasneje je sekretarka prinesla Gabrieli šopek cvetja. Šef Pressbiroa je bil zelo galanten, vendar ga je to drago stalo.

V hotelu Bristol sta dva francoska časnikarja nestrpno čakala Gabrielo. Ali bo uspela s prvo nalogo? Kaj bo prinesla?

Ko so pozorno prebrali dokument, so ji na kratko rekli:

— To menja naš načrt... Moramo odložiti praznovanje rojstnega dne. Čaka nas veliko delo...

In tako je Gabriela sama večerjala. Ostala je v hotelu in sama spila steklenico konjaka.

NOV USPEH

Naslednji dan se je prebudila slabe volje. Imela je zgovorjen sestanek s Fritschem...

Zazvonil je telefon. Oglasil se je Claude — eden izmed francoskih »kolegov«. Delal je celo noč in prišel do koristnih rezultatov.

— Poskušajte kar največ zvedeti od Fritscha. Telefonirajte nam opoldne... V hotelu bomo. Ničesar se ne bojte... niste sami. In še nekaj: nikar se ne iznenadite, če boste v francoskih časnikih brali članke z vašimi podpisi.

V direkciji radiofuzije je morala Gabriela čakati v kabinetu, kjer so delali trije funkcionarji. Ne glede na Gabrielo je eden od trojice diktiral plan za naslednji dan. Za hip je pretrgal delo in ravnodušno vprašal:

— Kdo je jutri dežurni?

Gabriela je napela ušesa. Vedela je, da so emisije Radia Luxemburg namenjene za Saar ob pol osmih zjutraj. Morda vesti ponoči pošiljajo iz Berlina? Toda kako? Od kod?

Zamišljena ni opazila bližajočega se Fritscha. Opravičil se ji je, ker je morala čakati. Povabil jo je v svoj kabinet in za trenutek odšel, pustivši Gabrielo samo s sekretarko, ki jo je pozorno gledala.

Nenadoma zazvoni telefon. Sekretarka sovražno pogleda Gabrielo in vzdigne slušalko.

— Razumem... Vse bo urejeno. Obvestila bom šefa... on jutri kontrolira delo teleprinterja. Že nekajkrat se je jezil zaradi nepripravljenosti... zato dobro prekontrolirajte naprave, kajti emisija se mora začeti zjutraj ob šestih...

Fritsche je prišel v kabinet. V kratkih obrisih je Gabrieli razložil delo svoje službe, ki zbira vse vesti, odbira in jim daje končno redakcijo. — Pošiljate te vesti s pomočjo telefona vsem radijskim postajam v Nemčiji ali morda izkoriščate teleprinter? — vpraša nedolžno Gabriela.

— Telefona ne uporabljamo... s pomočjo teleprinterja jih pošiljamo generalni direkciji radiofuzije, ki jih nato dostavlja radijskim postajam.

Uganka se je začela počasi odkrivati.

(Nadaljevanje sledi)